

SLOVENSKI

vestnik

GLASILO SLOVENSKE KOROŠKE

Letnik IX.

Celovec, petek, 12. november 1954

Štev. 45 (655)

Ugodna znamenja med Jugoslavijo in Italijo

V jugoslovanskih in italijanskih političnih krogih, še posebno pa med demokracističnim prebivalstvom Trsta zelo ugodno komentirajo govor predsednika italijanske vlade Scelbe, ki ga je le-ta imel ob državnem prazniku v Trstu. Scelba je namreč ob tej priložnosti zavzel tudi jasno stališče do tega, kako Italija smatra določbe londonskega sporazuma o Tržaškem ozemlju zlasti z ozirom na narodne manjšine. Govorec o Slovencih, ki so ostali pod italijansko upravo, je namreč izjavil med drugim:

Slovenecem, ki so tostran demarkacijske črte, lahko zagotovimo, da bo vlada ne samo izpolnila obveznosti iz londonskega sporazuma, temveč da se bo tudi potrudila, da bi minulo pokopali in da bi ustvarili vzdušje političnega, gospodarskega in socialnega sodelovanja. Tako londonski sporazum ne bo cilj, temveč izhodiščna točka plodnega sodelovanja med dvema sosednjima državama na vseh toriških.

Med tem ko je večina Tržačanov in vseh ostalih udeležencev proslave iz raznih krajev Italije navdušeno pozdravila Scelbove besede, peščica neofašistov in nahujskanih šovinistov ni mogla mimo tega, da ne bi tudi ob tej priložnosti z izpadi in provokacijami pokazala, da tem krogom ni za pomiritev. Ves demokratični in protifašistični tisk je enodušno obsodil tako početje.

Odmevi na Scelbov govor niso ugodne le v italijanskem in tržaškem tisku, marveč tudi v Beogradu poudarjajo, da pomenijo besede predsednika italijanske

vlade nedvomno prispevek k ugodnemu vzdušju, ki se razvija v odnosih med Jugoslavijo in Italijo. Tudi predsednik tržaške Osvobodilne fronte Franc Štoka je izjavil, da pozdravlja Scelbov govor kot potrdilo ene izmed najbolj vidnih političnih osebnosti Italije, da bodo poročstva, vsebovana v sporazumu o rešitvi tržaškega vprašanja glede narodnostnih pravic Slovencev, spoštovana in čimprej postala dejstva.

V duhu izboljšanih odnosov

Tako z jugoslovanske kot tudi z italijanske strani so bile objavljene izjave, da bodo v kratkem pričeli z gospodarskimi pogajanjimi med obema državama, kar da je nedvomno zgovorno potrdilo izboljševanja medsebojnih odnosov zlasti po sklenitvi sporazuma v tržaškem vprašanju.

Prav tako sta se Jugoslavija in Italija tudi sporazumeli glede medsebojnih konzularnih predstavništev v Trstu odnosno v Kopru. Na podlagi tega sporazuma bo vodil jugoslovansko predstavništvo v Trstu generalni konzul, italijansko pred-

stavništvo v Kopru pa konzul. Hkrati sta se jugoslovanska in italijanska vlada sporazumeli, da svoji diplomatski predstavništvi v Beogradu oziroma Rimu povišata v veleposlaništvi, kar naj bo izraz »čim tesnejše in boljše medsebojne zveze in čim širšega sodelovanja med obema državama«.

Italijanske oblasti v Trstu obsojajo šovinistične izpade

Pred nedavnim je poročnik italijanske vojske v Trstu z revolverjem streljal v napisno desko slovenske gostilne na Opčinah, ker poslovođa obrata na njegovo zahtevo ni hotel odstraniti napisa v slovenskem in italijanskem jeziku. Visoki komisariat italijanske vlade za Trst je sporočil, da so vojaške oblasti uvedle strogo preiskavo in ugotovile krivca, proti kateremu da je bil uveden sodnijski postopek.

Tržaška javnost je z odobravanjem sprejela to vest, ki potrjuje, da tudi italijanske oblasti v Trstu obsojajo taka šovinistična izzivanja.

Nezanimivi proces je v gotovem smislu le zanimiv

Nič manj kot 22 prič je bilo klicanih zadnjo sredo, dne 10. t. m. na sodišče v Gradec, da tam na procesu, ki sta ga zahtevala predsednik socialistične stranke Wedenig in deželni sekretar Sima proti odgovornemu uredniku „Volkszeitung“ Lachu, potrdijo ali zanikajo verodostojnost trditve „Volkszeitung“, da so se za časa občinskih volitev socialisti ponekod združili z DF in vršijo tako rekoč izdajstvo nad domovino.

Nad vse klavrno je sedel odgovorni urednik g. Lach na zatožni klopi, ker je očitno nedolžen pač moral odgovarjati za druge, ki le prečesto na račun drugih kuhajo svoje maslo. To se je pokazalo tudi pri večini prič, ki so deloma dobro naučene izpovedale svojo basen. Od St. Jakoba v Rožu pa do Pliberka je ÖVP iskala priče za grozoviti zločin socialistične stranke, ker je napredovala pri zadnjih volitvah skoraj v vseh občinah dvojezičnega ozemlja in ostale Koroške in niti tako imenovane „Einheitsliste“ ali „Heimatliste“ niso pomagale združeni reakciji, da bi preprečila prodiranje in napredovanje socialistične misli tudi v do nedavno izključno domeno ÖVP-jevske in slovensko-klerikalne reakcije na kmečkem podeželju. Ker lastne krivde za svoj poraz nočejo priznati, je pač treba najti druge krivce in to je za šovinistično ÖVP-jevsko gospodo pač baje Slovencev naklonjena politika socialistov. Kot dokaz za to naj bi služili volilni rezultati v Zgornji vesci in Bilčovsu, pa še v St. Jakobu v Rožu, kjer edino je šovinistični reakciji uspelo pridobiti nekaj tako imenovanih socialistov na svoj lim in na ta način povečati tudi število svojih glasov. Na žalost pa ves naval prič na razpravi ni mogel dokazati nič več, kot da je ÖVP sicer uspela v navedenih občinah prevarati nekaj bivših socialističnih volivcev, da pa so se socialistični funkcionarji razumljivo koncem konca vsepovsod odločili za disciplino svoji stranki, ki je dala striktno navodilo za vso deželo, da socialisti vsepovsod nastopajo pod svojim lastnim imenom SPO.

Izjave prič so bile v toliko zanimive, da so nekateri, kakor je vse kazalo, lepo naučeni povedali svoje „vtise, občutke in dozdevna opazovanja“, da je SPO-jevska politika naperjena proti interesom „domovini zvestega“ prebivalstva, medtem ko je bilo pri drugih videti, da jih je razred, h kateremu brezdvomno spadajo, intuitivno vodil v SPO, da pa so ob občinskih volitvah deloma naselili raznim bolj šolanim ÖVP-jevskim „Hauptbezirksreferentom“ in funkcionarjem, ki so s propagando nevarnosti socializma za krščansko zapadno kulturo previdno molčali v svojem „krščanstvu“, ki se izraža v nekdanji „Gottgläubigkeit“ ali danes „ohne Bekenntnis“. Tako so nekateri Bilčovščani na razpravi kar zastrmeli, ko so slišali izpoved vnetega „branilca“ krščanske zapadne kulture ÖVP-referenta „Hauptbezirka“ dr. Valentina Einspielerja pred sodiščem, da je „ohne Bekenntnis“. V ostalem pa tudi on ni vedel ničesar izpovedati kot to, da je smatral — mimogrede omenjamo, da je študiral slavistiko in je učitelj slovenščine na srednji šoli v Celovcu! — da je na vsak način treba preprečiti, da bi v Zgornji vesci ali Bilčovsu eventualno uspeli Slovenci dobiti svojega župana. Več niti on niti nekdanji predsednik rajne Zveze avstrijskih Slovencev, rožanski Albin Pečnik, niti danes „ne-strankarski“ bivši nacistični župan iz St. Ja-

(Nadaljevanje na 8. strani)

Državni tajnik dr. Kreisky:

O „Avstriji v svetovni politiki“

Na povabilo celovške mestne organizacije SPO je minulo soboto imel socialistični državni tajnik v zunanjem ministertvu dr. Bruno Kreisky predavanje pod naslovom »Avstrija v svetovni politiki«. Obravnaval je obširno zlasti dve temi, in sicer položaj v vzhodni in zapadni zasledbenih conah v zvezi s še vedno ne doseženo državno pogodbo ter vprašanje avstrijskih interesov glede na tržaško pristanišče. Dotaknil se je tudi odnosov med Avstrijo in njenimi sosedi Jugoslavijo, Italijo in Zapadno Nemčijo. Preko tega okvira vprašanje »Avstrije v svetovni politiki« v svojem govoru ni razširil.

Rešitev tržaškega problema z jugoslovansko-italijanskim sporazumom je pozdravil z dveh vidikov. Prvič je pomembna zato, ker sta se sporazumeli dve državi, ki sta si prej bili sovražni in je tako bila utrjena normalizacija odnosov v tem delu Evrope; drugič pa je sporazum proti prejšnji kominformovski liniji v tej zvezi priznala tudi Sovjetska zveza, s čimer je odpadel en argument proti skle-

Nehru za socializem

Na nedavni seji predsedstva indijske kongresne stranke, na kateri so razpravljali o notranje-strankarskih problemih, je ministrski predsednik Nehru podal ostavko na svoj položaj kot predsednik stranke. Predsedstvo kongresne stranke je njegovo ostavko sprejelo, ni mu pa dalo polnomočja, da bi odstopil tudi kot ministrski predsednik.

Minuli torek je predsednik Nehru govoril pred indijskim deželnim svetom za gospodarski razvoj. Med svojim govorom je izjavil, da je njegov cilj v Indiji vzpostavitev popolnega socialističnega družbenega reda. Proizvodna sredstva — je dejal — morajo postati last družbe in morajo v njeno korist biti v celoti tudi pod družbeno kontrolo. Poleg takega gospodarskega ustroja pa preostane še dovolj mesta za privatno iniciativo. Deželni svet za gospodarski razvoj Indije trenutno razpravlja o osnovah za drugo indijsko petletko, ki naj bi se začela z letom 1956.

Gverilska vojna v Alžiru

V jugovzhodnem kotu Alžira, kjer ta severnoafriška pokrajina meji na Tunis, je minuli teden izbruhnil oborožen odpor proti francoskemu kolonialnemu gošpostvu. Arabski domoljubi so organizirali »osvobodilno vojsko«, ki je posamezne dele dežele na jugovzhodu že spravila pod svojo kontrolo.

Francoske oblasti so poslale v boj proti odpornikom močne vojaške enote, ki jih podpirajo tanki in letala. Za to akcijo so celo morali poslati nove čete iz Francije v severno Afriko. Kakor pravijo zadnja poročila, je ponekod že prišlo do odprtih spopadov med uporniki in francosko kolonialno vojsko ter četami tujske legije.

Severni Vietnam obtožuje Francijo

Glasiilo vietnamske delavske stranke »Nanman« je nedavno obtožilo francoske oblasti v Indokini, da le-te načrtno kršijo ženevski sporazum o premirju v Vietnamu, Laosu in Kambodži. Časopis navaja, da francoske oblasti proti določilom premirja nasilno izseljujejo civilne osebe iz severnih pokrajin na jug in da mučijo indokitajske patriote. Po podatkih v omenjenem listu so Francozi v teku 100 dni po sklenjenem premirju pobili v Indokini 526 ljudi, ranili 1596, nad 2000 ljudi pa aretirali. Prav tako tudi nočejo izpustiti nad 8000 vietnamskih ujetnikov, katerih imena da so v seznamu za zamenjavo vojnih ujetnikov.

Jugoslovanski državni ansambl „Kolo“

bo v okviru kulturne izmenjave med Avstrijo in Jugoslavijo na povabilo koroške deželne vlade gostoval tudi na Koroškem in izvajal

narodne plese jugoslovanskih narodov

na prireditvi v Celovcu, v četrtek, dne 18. novembra 1954 ob 20. uri v Delavski zbornici (Arbeiterkammer)

Državni ansambl »Kolo«, ki je najboljša folklorna skupina v Jugoslaviji, je na mednarodnem tekmovanju v Angliji prejel prvo nagrado. Vabimo vse ljubitelje narodnih plesov, da ne zamudijo edinstvene priložnosti ter se udeležijo prireditve.

Slovenska prosvetna zveza

MENDÈS-FRANCE — pravi mož za Francijo

Pri vseh zadnjih svetovnopoličnih dogajanjih je bilo bolj kot katero koli drugo ime v ospredju ime sedanjega francoskega ministrskega predsednika Mendès-Francea. Marsikateri uspeh na nedavnih številnih mednarodnih konferencah ne le za Francijo, ampak na sploh, je pripisati njegovi diplomatski spretnosti in državniški odločnosti. Zanimivo bo torej, ogle dati si malo po bližje življenjepis tega človeka, ki se je v razmeroma kratki dobi svojega načelovanja francoski vladi že dejansko izkazal kot pravi mož za Francijo.

Kdo je Pierre Mendès-France — ta danes najbolj popularni zapadni državnik?

Rodil se je leta 1907 v židovski družini malega tovarnarja. Kot izredno nadarjen študent je pozneje nadkrilil vse svoje kolege. Na univerzi ni imel tekmeca, ki bi se bil mogel meriti z njim. Študiral je politične in pravne vede ter se je v političnih in gospodarskih vprašanih spoznal — kakor pravijo — kot nihče drugi med njegovimi sovrstniki. V doktorski disertaciji na pravni fakulteti je obdelal tedanje francosko finančno politiko in za to delo žel veliko priznanje s strani tedanje predsednika republike Poincaréa ter znanega francoskega politika Eduarda Heriota, ki je Mendès-Francea označil kot enega izmed najbolj inteligentnih mladih ljudi, kar jih je kadarkoli poznal.

Kakor je bila izredna njegova študentska kariera, tako izreden je bil tudi njegov življenjski in politični vzpon. Po

študiju je že z 21 leti postal najmlajši odvetnik — in to splošno priznan odvetnik — v Franciji. Pridružil se je radikalno-socialistični stranki, ki ga je kmalu poslala »na teren«. V svoji volilni enoti, okrožju Eure, ki je bilo znana konzervativna trdnjava, je proti pričakovanju zmagal in s 25 leti postal najmlajši francoski poslanec v parlamentu. Z 28 leti je postal predsednik mestne občine Louvier, že leto dni kasneje pa so ga v parlamentu izvolili za predsednika davčne komisije. Po nadaljnjih dveh letih, torej z 31 leti je bil najmlajši francoski minister.

Čprav je njegova stranka radikalnih socialistov (ni to dejansko socialistična, ampak je meščanska stranka) znana po svojem kompromisarstvu, je bil Mendès-France vedno sovražnik političnega oportunitizma in sporazumaštva. To je zlasti dokazal, ko je leta 1938 tedanja francoska vlada sramotno klonila pod Hitlerjevimi pritiskom na zloglasnem Münchenskem sestanku, ki je nacistični Nemčiji dovolil razkosanje Češkoslovaške in priključitev Sudetov k rajhu. Tedaj je mladi Mendès ostro napadel to kapitulantsko politiko in dejal: »Nič nismo s tem pridobili, spremenilo se je samo to, da se bomo morali boriti pod težjimi pogoji, kajti ne dá se izogniti vojni s popuščanjem in strahopetnostjo!«

Med drugo svetovno vojno je bil Mendès-France letalski oficir. Najprej je bil v Siriji, ob kapitulaciji Francije pa v Pa-

rizu. Odšel je skupno z vlado na nezasedeno ozemlje in pozneje v Maroko, kjer se je ponovno javil k vojakom. Bil je za nadaljevanje vojne. Petainovci so ga zato aretirali in zaradi »izdajstva« obsodili na

6 let ječe. Iz zapore je pobegnil in se sprva pridružil odporniškemu gibanju generala de Gaullea. Pozneje je vstopil v neko francosko letalsko edinico, ki je do konca vojne z nekega angleškega oporišča operirala proti sovražniku.

Po vojni je postal državni tajnik v finančnem ministrstvu. Že tam je koval velike načrte za gospodarsko ozdravljenje Francije, vendar jih proti odporu tednjega finančnega ministra Plevana ni mogel sprovesti v dejstva. Leta 1953 je prvič bil predviden za ministrskega predsednika, tedaj pa mu je manjkalo 14 glasov, da bi uspel. Mendèsovi uspehi po nastopu mesta kot 20. povojni ministrski predsednik Francije meseca junija t. l., so občeznani. Prinesli so mu ne le povečano spoštovanje v lastni stranki, marveč tudi številne simpatije drugod, zlasti med mladimi intelektualci.

Kar se tiče dela, je Mendès-France malone neumoren. Včasih ostane v svojem uradu po 12 in več ur in prekine delo samo, da se tu pa tam nekoliko okrepča z obloženimi kruhki, kar za svojo delovno mizo. Potem pa ga čakajo še druge dolžnosti izven svojega urada. Glavno podporo za svojo politiko išče Mendès-France v javnosti. V Franciji so izredno popularni njegovi »razgovori ob kaminu«, v katerih vsak teden razlaga francoskemu preprostemu človeku pereča zunanje- in notranje, politična vprašanja. Tako se tudi mali človek počuti kot njegov sodelavec pri reševanju svetovnih vprašanj.

Mendès želi v prvi vrsti prisiliti Francijo, da spozna samo sebe. Jemlje ji iluzije in ji odkriva dejstva kakršna so. To je v bistvu recept njegovih uspehov, s katerimi je že doslej pokazal, da je trenutno res edini človek, ki vsaj zaenkrat lahko reši Francijo neprestanih političnih kriz.

Škocijan in Grabštanj — dvoje lic klerikalne in nacionalistične reakcije

Minuli teden so se odigrala zaključna poglavja dveh dogodkov, ki v žarki luči osvetljujejo umazane metode, katerih se poslužujejo gotovi klerikalni in nacionalistični krogi na Koroškem v politični borbi.

Eden teh značilnih dogodkov sega nazaj v dobo letošnjih občinskih volitev. V Škocijanu v Podjuni so se takoj po županskih volitvah razširile govorice, da je tamošnja takojimeno-vana »domovinska lista« združenih ÖVP—VdU-jevcev uspela dobiti župana le na ta način, da so nekateri ÖVP-funkcionarji segli po nečastnem sredstvu denarnega podkupovanja. Ko je socialistični dnevnik Die Neue Zeit posvetil v to umazano početje in ostro obsodil politično korupcijo, sklicujoč se pri tem na navedbe ÖVP-jevskega občinskega odbornika Wanka, da je bilo socialističnemu odborniku Schenku obljubljenih 10.000 šilingov za to, da je oddal prazen listek, so se prizadeti ÖVP-funkcionarji delali nedolžne in ogorčene. Z izsiljenimi preklici so skušali ustvariti videz, da nimajo masla na glavi. Za javnost pa je šla vsa stvar v teku mesecev že nekoliko v pozabo, zlasti ko je volilna oblast kljub ugovoru socialistične stranke odločila, da je izvolitev župana pravno veljavna. Medtem pa se je s škocijanskimi dogodki približe pečala tudi še pristojna sodna oblast z rezultatom, da se je moralo pretekle teden pet oseb zagovarjati pred sodiščem. Podkupljeni Wilhelm Schenk, ki so ga socialisti že takoj po županski volitvi izključili iz svojih vrst, je bil zaradi prekrška zakona o zaščiti volitev obsojen na tri mesece strogega zopora z mesečno dvakratnim trdim ležiščem. ÖVP-jevca Franc Wukownik in Simon Krainz pa sta bila obsojena na štiri tedne strogega zopora pogojno na tri leta. Že nekaj tednov poprej pa je sodišče v posebni obravnavi obsodilo v tej zvezi ÖVP-jevskega funkcionarja Rudolfa Wanka zaradi goljufije oziroma krivega pričevanja na tri mesece težke ječe.

Prizorišče drugega dogodka je bilo v Grabštanju. Na desetooktoberski proslavi, o katerih je razen našega ljudstva tudi že mnogo nemško govorečih demokratičnih sodeželanov prepričano, da ne koristijo dobremu sožitju in miru na Koroškem, je spregovoril tudi grabštanski socialistični župan Wölbitsch. V svojem govoru je med drugim prikazal na dejstvo, da živita na Koroškem dva naroda in da ima na koroških tleh tudi slovenski jezik svojo zgodovinsko pravico obstoja. Hkrati je izrazil tudi prepričanje, da vsakoletne proslave 10. oktobra niso baš primerne in pametne, če hoče Koroška vzdrževati dobre odnose s sosedno Jugoslavijo. Zaradi teh uvidevnih, pomirljivih in miroljubnih besed je klerikalni in nacionalistični tisk pobesnel huje kakor jata divjih volkov. V prvem zaletu so šovinisti s svojimi napadi deloma uspeli doseči svoj cilj. Si volasi župan se je umaknil. Pri volitvi novega župana minuli teden pa se je izkazalo, da so se hujskači le prezgodaj veselili svoje zmage. Večina grabštanskega občinskega odbora jim je dala odločen odgovor s tem, da je bil Wölbitsch ponovno izvoljen za župana. Volkszeitung, Kleine Zeitung in Salzburger Nachrichten so morale tudi tu vzeti na znanje, da je misel o potrebi enakopravnega sožitja v deželi in dobrih odnosov s sosedno Jugoslavijo že pognala toliko čvrste korenine v koroški javnosti, da jih časopisne klevetniške kanonade šovinističnih zaplotnikov ne bodo uspeli izruvati in uničiti.

Grabštanski primer je značilen za politični obraz koroške klerikalne in nacionalistične reakcije. Vselej, kadar ji v politični borbi zmanjka drugih argumentov, se pač zateče k razpihovanju šovinističnih strasti in narodnostne mržnje. V škocijanskem primeru pa je odkrila tudi svoj kriminalni obraz. Za koroško delovno ljudstvo brez razlike jezika in narodnosti pa ni privlačno niti njeno prvo niti njeno drugo lice.

Po širnem svetu

Kairo. — Pri ponovnih racijah je egiptovska policija odkrila še en magacin orožja, ki je vseboval večje število ročnih bomb, strojníc in razno drugo avtomatsko orožje, ter tajni radio-oddajnik. Aretirala je nadaljnjih osem članov tajne organizacije »Muslimanskih bratov«.

Bonn. — Naistarejši vojni zločinec, ki je bil v spandauskih zaporih, bivši zunanji minister Hitlerjeve Nemčije von Neurath je bil na predlog sovjetskega visokega komisarja Puškina v Nemčiji te dni izpuščen na svobodo zaradi svoje starosti (81 let) in bolezní.

Da je prišlo na zadnji pariški konferenci do francosko-nemškega sporazuma o Posarju, ki je v bistvu šele omogočil podpis vseh ostalih pariških sklepov v zvezi z vzpostavitvijo suverenosti za Zapadno Nemčijo in njenim sprejemom v Atlantski in Bruseljski pakt, je v veliki meri zasluga Mendès-Francea in njegove spretnosti politike. Na sliki (sede od leve proti desni) podpisujejo dr. Adenauer, John Foster Dulles, Mendès-France in Anthony Eden pariške pogodbe. (AND)

ÖVP-jevska zaletavost proti potrebnim ukrepom

Bauernbund, njegovi funkcionarji in mandatarji ter priganjači okoli »Allgemeine Bauernzeitung« so zavozili v slepo ulico. Kmečko ljudstvo jih v čedalje večji meri zapušča. Vsake volitve vnovič pokažejo, kako je kmečki človek sit nekdanjih landbundovskih in krščansko-socialnih fraz, ker je imel že dosti prilike spoznati njihovo pojmovanje pomoči gospodarsko šibkim in zaostalim v primerjavi z gospodarsko močnimi veleposestniki in velepodjetniki. Razdeljevanje subvencij v zadnjih letih je bilo v zbornicah, kjer so odločali v prvi vrsti ÖVP-jevsko-bauernbundovski interesi, pač preveč očitno enostransko. Gospodje, ki ne primejo vil v roke, se na ta račun vozijo z elegantnimi avtomobili, dočim mora delovni kmet posekati les, da zakrpa streho nad seboj ali da kupi stroj, brez katerega ne more več obstati. Na vasi postaja vse bolj jasno, da kmečki človek kot delavec na polju od Bauernbundovske gospode ne bo dobil nič in da je njegovo mesto med delavci, s katerimi ima vrsto sorodnih interesov.

V zadnjem času se zato Bauernbund trudi, da bi se le nekako izmotal iz slepe ulice. Posebno se trudijo njegovi priganjači, ki se bojijo, da ne bi bili lepega dne brez posla in ki zato z vso mogočo in nemogočo demagogijo pozivajo kmeta v borbo, toda ne — kakor oni trdijo — zaboljšanje svojega položaja, temveč de-

jansko za zaščito interesov veleposestnikov.

Ko je pred nedavnim zvezna vlada omejila izvoz lesa in dala na prosto uvoz pitanih prašičev, je celovška »Allgemeine Bauernzeitung« zagnala strašen vik in krik. Pri tem pa se je zelo grobo zaletela. Prvič je za te ukrepe napravila odgovorne socialistične sindikate, ko jih je vendar podvzel sam šef vlade, predsednik ÖVP Raab, ki ima poleg sebe na odločilnih mestih Bauernbundovske ministre Thoma in Figla ter generalnega direktorja Bauernbunda Grafa in ko je te ukrepe odobrila tudi konferenca prezidentov kmetijskih zbornic, ki so vsi Bauernbundovci. Druga zaletavost je v tem, da je pod naslovom »Neumevno prisojanje kmečkemu stanu« najprej jadikovala proti navajanju cen za stroje, pohištvo in orodje in trdila, da so bile edini protitež temu cene lesa, hkrati pa prezrla njej neprijetno priznanje, da je od konjunktura na lesnem trgu imel koristi »le neznamen del kmetov«.

Ozadja teh ukrepov vlade je »Allgemeine Bauernzeitung« zamoledala. Da postavimo njeno jadikovanje v pravo luč, bomo ozadje teh ukrepov nekoliko osvetlili. Prosti izvoz lesa je že dalje časa povzročal pomanjkanje lesa v domači lesni industriji in s tem podražitev predmetov, ki so odvisni od lesa. Po drugi strani je prosti izvoz lesa omogočal ÖVP-jevskim

magnatom, ki imajo nakup lesa in njegov izvoz v rokah, večstranske devizne spekulacije, s tem pa večanje profitov. Edina, ki od take konjunktura nista imela koristi, sta bila delavec in kmet, ki ne more sekati les, kadar bi se mu zljubilo. Njemu in tudi delavcu pa lesni manipulant in svojih naraslih dobičkov niso dali niti trohice več zaslužka.

Kar tiče uvoza prašičev, je pa tako, da že od poletja sem v Avstriji pitanih prašičev primanjkuje, da pridejo uvoženi prašiči vedno dražje od domačih in da zaradi tega cena domačih prašičev ni padla. Pri dovolitvi prostega uvoza prašičev je šlo le za to, da se premosti pomanjkanje, ki je nastalo in da se zadovolji potrebnike do tedaj, ko bo domača ponudba krila potrebe.

Če se misli Bauernbund izmotati iz slepe ulice z zaletavostjo, nam je le prav. Mnenja pa smo, da bi bilo bolje, če bi se zaletel v svojo konferenco prezidentov, ki je odklonila predlog zakona za starostno podporo kmetom. Še bolje pa bi bilo, da bi se zaletel v svojo zbornico, svoje ministrstvo in svoje poslance, ki odklanjajo ustrezno pomoč in podporo za dvig produktivnosti kmečkih gospodarstev, za olajšanje in pocenitev kmečkega dela potom višjih donosov in cenenih strojev in črvoja kmetijskih strojnih postaj. Zakaj tega njegovi priganjači ne napravijo? Morebiti se bojijo svojih veleposestnikov in za kruh, ki ga jim le-ti dajejo.

„MLADI ROD“

zvesti spremljevalec šolske mladine

Nov letnik — nov del poti! Te besede lahko zapišemo tudi o listu za koroško mladino »Mladem rodu«, ki je hkrati s pričetkom letošnjega šolskega leta stopil v četrti letnik. Pot, ki jo je ta list prehodil v prvih treh letih svojega izhajanja, smo v Slovenskem vestniku sproti zasledovali od številke do številke, zato bi danes nekoliko bližje pogledali prvi dve številki novega letnika.

Doslej sta izšli v okviru IV. letnika dvojni številki 1—2 in 3—4 za prve štiri mesece šolskega leta 1954/55, torej za dobo od septembra do decembra. Že po zunanji sliki se zadnje izdaje raličujejo od prejšnjih, saj je šel tehnični urednik, kar zadeva okrasitev ovitka, povsem novo pot. Treba je priznati, da se navpična razdelitev naslovne strani prav dobro podaja in bi bilo za pozdraviti, če bi izšle v podobni ureditvi tudi še ostale tri številke ter tako dajale enoten tehnični okvir celemu letniku.

Medtem ko je prva številka v glavnem posvečena jeseni, prinaša druga tudi že zimsko gradivo okoli božičnega časa. V splošnem nadaljuje list svojo že splošno priljubljeno in priznano tradicijo pestrosti in zanimivosti, prav tako pa tudi slikovitih ilustracij, pri katerih zasluži vso

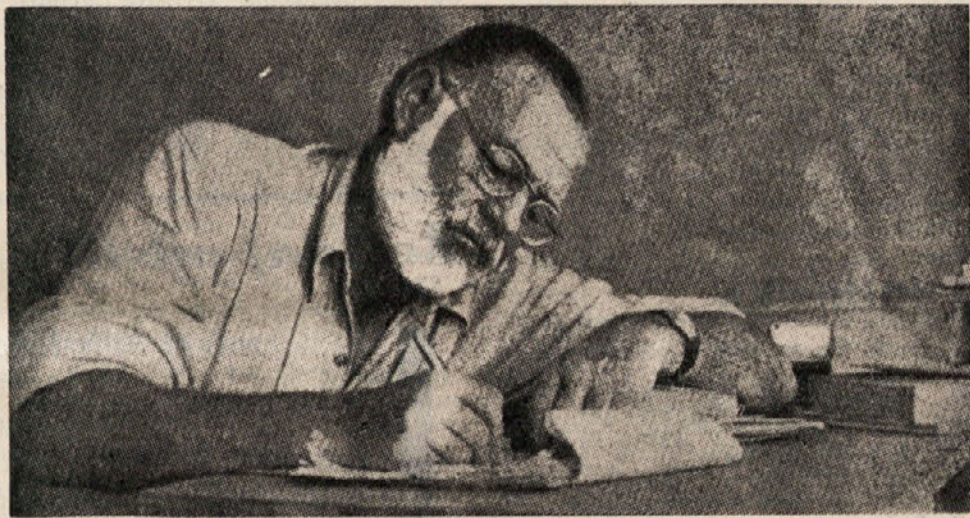
pohvalo zlasti odločitev, da vsako posamezno številko v celoti ilustrira eden izmed priznanih slovenskih slikarjev odnosno ilustratorjev. Tako prinaša številka 1—2 ilustracije slikarja Toneta Kralja, številka 3—4 pa Janeza Vidica.

Izmed slovenskih pisateljev in pesnikov nam letošnji dve številki podrobneje predstavita Josipa Stritarja in Ksaverja Meška, s svojimi deli pa so zastopani jasno tudi številni drugi umotvorci, domači slovenski in v prevodu še mnogi tuji. Med pesmice, leposlovne sličice in pripovedke so posrečeno završeni poučni spisi z raznih zanimivih področij, kar daje listu poleg njegove zabavne in razvedrilne strani tudi še značaj poučnega gradiva in pripomočka v šoli.

»Mladi rod« tiska letos Založniška in tiskarska družba Drava v Podljudelju in smemo trditi, da njena nova tiskarna zelo uspešno in vsestransko zadovoljivo rešuje svojo nalogo. Sploh pa je upravičena ugotovitev, da »Mladi rod« tako po tehnični ureditvi kot po vsebinskem bogastvu lahko prištevamo med najboljše mladinske liste te vrste v Avstriji.

Da je zasluženega priznanja tudi deležen, najbolj zgovorno potrjuje še vedno večajoča se naklada.

Hemingway prejel Nobelovo nagrado

Znani ameriški pisatelj Ernest Hemingway je bil tisti, ki mu je posebni odbor za podelitev vsakoletne Nobelove nagrade določil letošnje tovrstno priznanje za književnost, ki poleg časti znaša tudi lepo vsoto 35.000 dolarjev. Člani švedske kraljevske akademije, ki odločajo o podelitvi omenjene nagrade, so Hemingwaya nagradili za »njegovo umetnost in vpliv njegovega stila na sodobno književnost«, ki da se posebno očitno odraža v njegovem zadnjem delu »Starec in morje«.

Hemingwaya poznamo tudi Slovenci zlasti po njegovem romanu »Komu zvoni«, po katerem je bil izdelan istoimenski film, ki smo ga gledali v koroških kinodvoranah, pod naslovom »Wem die Stunde schlägt«.

Nagrajenec, ki je posebno znan po svojem duhovitem humorju, je tudi ob no-

vici, da mu je bila dodeljena nagrada, postal nekam razposajen ter izjavil, da mu pride denar ravno prav, ker da ima 8000 dolarjev dolga, ostali denar pa hoče »pač uporabiti kolikor mogoče inteligentno«.

Titov življenjepis izšel že v 28 jezikih

Dedijerova knjiga »Josip Broz Tito«, o kateri smo šele pred petimi meseci poročali, da je bila prevedena že na 18 jezikov, je medtem doživela spet nove prevode. Nedavno je izšla v Hongkongu v kitajskem prevodu. Razen tega je v Aziji doslej izšla še v japonskem in hebrejskem prevodu. Kmalu bo izšla tudi prevedena v burmanski in hindu-jezik, sedaj pa so v teku pogajanja za izdajo te knjige v arabščini.

Šola in šolstvo v drugih državah

(Nadaljevanje iz prejšnje številke)

II.

Luksemburška ima svoje šolstvo urejeno prav zanimivo in ne poznajo običajnega sodelovanja med osnovno šolo in gimnazijo. Pouk je zgrajen na verski in domoznanski podlagi. vlada pa velika metodična svoboda. Šolsko pohoštvo je zelo moderno in država sploh dobro skrbi za šolsko izobrazbo, saj ima nastavljenih toliko učiteljev, da pride na enega le 26 otrok. Učitelj, ki po 40 letih službe gre v pokoj in prejema 7/8 zadnje plače, nima pasivne volilne pravice in ne more postati župan ali poslanec.

Tudi na **Holandskem** učitelj nima pasivne volilne pravice in prav tako šele po 40-letni službi lahko odide v pokoj, kjer prejema pokojnino v višini 70% od zadnje plače. Izobrazba učitelja znaša šest razredov osnovne šole, 4 leta srednje šo-

le in 4 leta učiteljska, nastavlja ga pa občinski svet. Na Holandskem je veliko število privatnih in verskih šol.

Danska ima šolsko obveznost od 7. do 14. leta, med katero pa se morajo učenci po končanem 5. razredu podvreči izločilnemu izpitu. Kdor izpita ne izdela, pride v oddelek brez izpitov, ostali pa v redne višje razrede. Za otroke, ki so več kot 3 km oddaljeni od šole, je na razpolago brezplačen avtobus. In tudi hrano dobivajo otroci v šoli. Učitelj, ki mora imeti 7 let osnovne šole in 5 let seminarja (nastavlja ga občina, plačuje pa okrožje), more biti po 30 letih službe upokojen.

Francija je ena izmed držav, kjer se še danes močno čuti posledice zadnje vojne tudi na področju šolstva in vzgoje. Vred pomanjkanja kakih 15.000 novih šolskih poslopij so vse učilnice prenatr-

„Nebeško pismo“

(Iz knjige Karla Prušnika »Gamsi in plaz«)

Naši kurirji na pokrajinskem središču so včasih uganili kako prav veselo. Običajno so sedeli po štorih, čistili orožje ali pa čitali knjižice in časopise. Radi pa so tudi zbadali drug drugega in pri tem poskrbeli za kak prav zanimiv prizor.

Nekega dne sem opazil, da se fantje prav imenitno zabavajo. Jur me je opozoril:

»Danes imajo pobi Jozeja v precepu!« Neopaženo sva se z Jurjem približala in že sva bila priči naslednjemu prizoru:

Jozej je bil ves rdeč, ne vem ali od sramu ali od jeze. Glavno besedo pa je imel Fric, ki je ves čas ponavljal:

»Pojdiva se stavit! Če stavo zgubim, ti dam svojo pištolo!«

Jozej je v zadregi molčal, Fric pa je nadaljeval:

»Priveževa Sabodinovemu mačku ‚nebeško pismo‘ na vrat, nato bom streljal na mačka. Bomo videli, ali se ga bo krogla prijela ali ne. V ‚nebeškem pismu‘ tako stoji, da se zlata krogla ne prime tistega, ki ima pismo s seboj!«

»Zlata krogla,« se je vmešal še Krištof, »se ga že ne bo prijela ker takih krogel ni. Poizkusiti pa moramo, kako je s svinčeni in jeklenimi, potem pa še z bakrenimi; te so precej podobne zlatim.«

Fric je bil vztrajen in je nadaljeval:

»No, Jozi, če že nosiš to ‚nebeško pismo‘ tako dolgo okoli vratu, se vendar moraš enkrat prepričati, ali kaj velja ali ne.«

Jozej je še vedno molčal in prav plaho gledal. Fric je še komaj zadrževal smeh, ko ga je prav resnobno bodril:

»Prepričajva se! Če se ga res ne bo prijela, ga bom še jaz obesil okoli vratu ali pa si ga bom v bluzo zašil; morda še uši pocrkajo...«

Jozej je bil že tako obupan, da se ga je slednjič usmilil Krištof in ga tolažil:

»Vidiš, Jozej, tudi Cvetko je nosil ‚nebeško pismo‘, pa je padel na šajdi. Zanašal se je nanj, namesto na svojo puško in spretnost. Vedno je mislil le na pismo, namesto na to, kako se bo prebil.«

Jozej je zaupljivo poslušal Krištofa, ki je bil njegov prijatelj. K njemu se je tudi vedno zatekal po nasvete. Slednjič je Jozej le odprl usta:

»Krištof, saj veš, da mi ga je stara Mravljaka dala. Ne maram se ji zameriti. Ko ga mi je privezovala, me je prekrizala in solzna je bila. Bila sva sama v tisti njeni čumnati. Pravila je, da ji je pismo dal velik gospod. Rekel ji je, naj ga izroči le tistemu, ki ga ima rada.«

Prisluhnil sem, kajti že večkrat sem čul o pismu. Nekateri kmečki fantje so z njim prišli v partizane. Všitega so imeli v hlačah ali v jopiču. Nekateri so si ga privezovali okoli trebuha. Drugi so bili bolj praktični, pa so poleg ‚nebeškega pisma‘ navezali še platneno vrečico z dinamitom, ki menda tako smrdi ušem, da sploh ne gredo na tistega. Ker sem imel že več-

krat opraviti s takimi vražami, sem prav z zanimanjem poslušal, kako spreobračajo Jozija.

Besedo je tokrat imel Jur:

»Mravljakova mati je poštena in ni mislila nič hudega, ko ti ga je dala. Drugač na pa je zadeva s tistim ‚velikim gospodom‘. Ta je najbrž vedel, da ga bo Mravljaka dala partizanom, ker je vedel, koga ima rada. No, in če bi vsi imeli tole pismo in bi ne bili v borbi previdni, bi nas fašisti pobili kot mačke in ovce.«

Jozi je debelo gledal in priznal, da ima Jur prav. Ta pa je nadaljeval:

»Krogla se te ne prime, če imaš zaupanje in če si iznajdljiv. Sam presodi, Jozi; pošteno vest imaš, saj si zaveden fant!«

Nekateri tovariši so molčali in le poslušali. Kazalo je, da imajo tudi sami pismo, kar ne bi bilo nič čudnega. V njem je namreč tudi pisalo, da mora vsak, ki ga ima, pismo prepisati in prepise izročiti trem ljudem, ki jih ima najrajši. Stvar torej ni bila tako preprosta!

Jozi je opazil, kako vsi čakamo, kaj bo storil. Malce je še okleval, nato je izvlekel izza srajce platnen zavojček, ki ga je imel obešenega okoli vratu in ga počasi raztrgal na drobne kosce. Nato se je olajšano nasmehnil in rekel:

»Gospoda so res zvita, da si izmišljajo take stvari...«

»Zato so desetletja študirali, da bodo delovne ljudi vlekli za nos!« je pripomnil Fric. »Mi pa pravimo: sam si pomagaj, pa ti bo še bog pomagal!«

Fric je malce pomislil in povedal svetopisemsko zgodbo:

»Stari oče mi je nekoč pripovedoval, kako sta sv. Peter in Kristus hodila po svetu. Srečata kmeta, ki se mu je prevrnil voz sena. Kmet sedi poleg voza in molli. Kristus dregne Petra in pravi: ‚Kar brž pojdiva mimo! Hodita, hodita, pa spet zagledava prevrnjen voz sena. Ob njem je kmet, ki preklinja boga, da se mu sline cede iz ust; pri tem pa vzdiguje in vzdiguje, da mu znoj kar lije s čela. Kristus tedaj reče: ‚Temu pa pomagajva! Res pomagata. Tedaj Peter očita Kristusu, da je nepošteno, ker nista pomagala prvemu kmetu, ki je tako pobožno molil. Kristus pa odvrne: ‚Ali misliš, da sem nor, da bo on molil, jaz bom pa sam vzdigoval!‘ — Mi bomo tudi zmagali le, če si bomo sami pomagali. ‚Nebeška pisma‘ pa kar fašistom pustimo!«

Vsi so se smejali, ko je Fric tako poučno iztuhtal, Krištof pa ga je zbedel:

»Ti si najbrž imel pri nauku odlično.«

Fric je nato prav tako nazorno pojasnil, čemu pade več partizanov v hiši kot v borbi, kjer ni toliko žrtev.

Po tem pogovoru je večina partizanov, o katerih sem vedel, da imajo ‚pismo‘, to lažljivo vražo raztrgala ali zavrgla. Smejali so se, češ, kako so mogli biti tako neumni. Sabodinov maček pa je ostal živ.

pokrajini verske šole s strani oblasti mnogo bolj upoštevane kot laične. Otrok s 4. letom lahko vstopi v otroški vrtec, ki pa ni obvezen.

Norveška otroških vrtcev sploh nima, šolska obveznost pa se prične šele s sedem in pol letom ter traja do 14 in pol leta. Medtem ko znaša študij na gimnaziji pet let, ga predvideva realka samo tri leta. Zanimivo je, da dobijo učenci vse šolske potrebščine in knjige brezplačno v šoli. Učitelj, ki mora poučevati do 65. leta starosti, prejema pokojnino v višini 60 odstotkov zadnje plače.

Šolska obveznost na **Švedskem** prehaja od sedanje šestletne postopoma na devetletno, sploh pa so s tekočim šolskim letom pričeli z enotnim šolskim ustrojem. Po osmem razredu osnovne šole gredo učenci na gimnazijo ali v poklicne šole. Zaradi prenatrpanosti sprejemajo državne višje šole le določeno število dijakov, v privatne višje šole pa morejo iti le otroci premožnejših staršev, medtem ko je revnejšim le v redkih primerih omogočena višješolska izobrazba. V šoli dobivajo otroci zajtrk in toplo kosilo, ker so matere večinoma zaposlene do 17. ure. Učitelj more biti upokojen po 30 letih službe in s 63 letmi starosti. V času bolzni učne moči ne prejema plače.

pane, razredi imajo po 40 do 60 učencev. Šolska obveznost v Franciji traja od 6. do 14. leta, šole pa so državne in privatne. Učiteljstvo je na privatnih šolah sicer nekoliko bolj plačano, nima pa pokojninskega zavarovanja, kot ga je deležno učiteljstvo na državnih šolah, kjer je učitelj upokojen s 55 letom starosti in prejema pokojnino v višini 75% zadnje plače. Ker država ne more v zadostni meri zadovoljiti potrebam po šolskih prostorih, je prisiljena, da podpira tudi privatne šole.

Tudi na **Bavarskem** vlada še občutno pomanjkanje učilnic in učiteljstva, zaradi česar ni nobena redkost, da sedi v enem razredu po 60 učencev. Posledica tega so tudi težave, ki jih imajo dijaki v primeru, da vsled preselitve zamenjajo šolo. Tak dijak ostane namreč tako dolgo brez pouka, dokler v razredu, v katerega bi se rad vpisal, nekdo ne pade, nakar zasede preseljeni učenec njegovo mesto. Bavarska ima posebno stroge predpise glede strokovnih šol, ki jih morajo obiskovati tudi vsa dekleta, ki ostanejo doma pri starših. Sploh gre nad 80% učencev iz osnovnih v poklicne šole in le kakih 15% na gimnazijo. Otroci so v šoli precej obremenjeni in jih učna ustanova te vrste sploh ne more zadovoljivo usposobiti za življenje. Značilno je, da so v tej nemški

KOLENDAR

Petek, 12. november: Martin, papež
Sobota, 13. november: Stanislav Kostka spozn.
Nedelja, 14. november: Jozafar Kunccevič, m.
Ponedeljek, 15. november: Leopold, sp.
Torek, 16. november: Otmar, op.
Sreda, 17. november: Gregorij Čudodel, škof
Četrtek, 18. november: Odon, op.

SPOMINSKI DNEVI

12. 11. 1840 Rojen francoski kipar Avgust Rodin.
13. 11. 1560 Rojen v Ljubljani Tomaž Hren, ki je uničeval slovenske protestantske knjige — 1813 Rojen v Svečah v Rožu pisatelj Andrej Einspieler — 1941 Amerika je preklekala svojo nevtralnost.
14. 11. 1767 Rojen Robert Fulton, izumitelj podmornice — 1838 Rojen v Zagrebu pisatelj Avgust Senoa.
15. 11. 1630 Umril v Regensburgu zvezdoslovec Johannes Kepler, ki je odkril zakone o gibanju planetov, izumil je tudi zvezdoznanski daljnogled — 1677 Holanec Anton van Levenhuk je objavil odkritje mikroskopa — 1855 Po Jugoslaviji divjala huda kolera, ki je do tega dne pobrala okrog 20.000 žrtev — 1865 Rojena v Zagorju na Pivki pisateljica Lea Faturjeva.
16. 11. 1869 Izročen prometu Sueški prekop — 1887 Umril v Ljubljani pisatelj in kritik Fran Levstik — 1917 Lenin podpisal deklaracijo o pravicah narodov Rusije — 1947 Dograjena mladinska proga Šamac-Sarajevo v Jugoslaviji.
17. 11. 1945 Svetovni kongres študentov v Pragi, ki je proglasil 17. novembra za Mednarodni dan študentov v spomin, ko je tekla po praških ulicah leta 1939 kri čeških študentov, ki niso hoteli kloniti pred Hitlerjevci.
18. 11. 1942 Začetek ruske ofenzive pri Stalingradu in s tem preokret v drugi svetovni vojni.

Kotmara ves

Zaporedoma smo imeli pri nas kar tri poroke. Kmet in gostilničar Anton Johan Cercer iz Sveč si je izbral za svojo življenjsko družico Micijo Pakovo p. d. Mostečnikovo v Mosticah. Poroka je bila dne 21. oktobra. — Valentin Johan Aichholcer pa je povedel na svoj nov dom v Trabesinjah Uršijo Sablatnik iz Trabesinj ter je bila poroka 24. oktobra. — Zidar Pepi Štangl se je dne 26. oktobra poročil z Marijo Bister iz Podgrada v občini Bilčovs. Vsem novoporočencem iskreno čestitamo!

Dne 9. oktobra smo pokopali Barbaro Valentin, p. d. Jugovo mater. Pokojno Barbaro smo poznali v vasi in okolici kot skrbno babico. Preostalim svojcem naše sožalje!

Globasnica

Minulo soboto popoldne je nenadoma izbruhnil v gospodarskem posloju kmeta Matevža Smrečnika v Mali vesi pri Globasnici požar. Ogenj se je v z letošnjim pridelkom krme napolnjenem posloju zelo hitro razširil ter je poslopje pogorelo do temeljnega zidovja. Hitro so bile tudi na mestu požarne brambe iz Globasnice, Štebna in Bistrice, katerim se je posrečilo ogenj omejiti, da se ni razširil tudi na stanovanjsko poslopje. Živino so iz hlevov rešili, toda škoda, ki jo je utrpel posestnik, je občutna, ker so zgo-rele zaloge krme, razni gospodarski stroji in orodje. Prepričani smo, da bo sosesčina priskočila, kakor je v takih nesrečah pri nas običajno, težko prizadetemu sosedu po svojih močeh izdatno na pomoč.

HOČETE DOBITI NAGRADO?

Smešno vprašanje. Jasno, da hočemo! Toda kje in kako? — boste dejali sami pri sebi.

Glejte! Stvar je čisto preprosta.

Pod naslovom: »Ali poznaš ta domači kraj?« bo Slovenski vestnik objavil v prihodnjih petih zaporednih številkah po eno domačo krajevno sliko.

Zelo prav in lepo, saj slike domačih krajev vsi radi gledamo. Toda kaj ima to opravka z vprašanjem, ali hočemo dobiti nagrado? Pa menda ne za gledanje slik? Točno. Uganili ste. Za gledanje slik lahko dobite nagrado. Poslušajte!

Med bralce Slovenskega vestnika, ki bodo pravilno uganili kraje na vseh petih slikah, bomo razdelili pet dragocenih dobitkov. Manjše nagrade pa smo predvideli tudi za bralce, ki jim bo uspelo uganiti samo štiri ali tri kraje v seriji vseh petih slik.

Uganko bo tokrat prav lahko rešiti. Večina slik bo pozornim bralcem že znana iz prejšnjih objav.

Opozorite na nagradno uganko tudi znanca, ki še nimajo naročenega Slovenskega vestnika. V prihodnji številki boste brali podrobna navodila in seznam predvidenih nagrad. In prvo sliko iz nagradne serije bomo objavili.

Ponavljamo vprašanje: HOČETE DOBITI NAGRADO? Prav! Sedaj imate priložnost.

Po naši zemlji

Meja za potniški promet pri Pliberku odprta

Davna želja obmejnega prebivalstva na obeh straneh državne meje pri Pliberku se je minulo soboto uresničila. Ob navzočnosti zastopnikov politične, varnostne in carinske oblasti z avstrijske in jugoslovanske strani so ta dan uradno odprli mejo na prehodu Ravenske ceste v smeri Pliberk—Prevalje. Potniški promet je torej tudi na tem prehodu vzpostavljen in vsakdo lahko s potrebnimi potnimi listinami poljubno potuje v tu- in inozemstvo. S tem je odpadla zamudna in nerodna pot v Mežiško dolino, ko je bilo doslej mogoče mejo prekoračiti le pri Viču nad Dravogradom. Za številno obmejno prebivalstvo, ki ima sorodnike tu- in onstran meje, je bil ta prehod, če je hotel kdo potovati na primer v Črno, Mežico, Prevalje ali Ravne zelo nepripraven in združen z izgubo mnogega časa. V ostalem pa je v obmejnem pasu že precej razvit mali obmejni promet, predvsem za dvolastnike in tudi za druge, ki v najnujnih

primerih lahko za malo pristojbino dobijo propustnice, ki jih izstavljajo orožniške postaje.

Otvoritvene formalnosti so potekle v najboljšem prijateljskem vzdušju ter je tudi ta korak doprinos k še globljim dobrososedskim odnosom med obema državama. Po otvoritvi so jugoslovanski predstavniki povabili avstrijske sosedje v znano Hausarjevo gostilno na skupen obed. Nato pa so avstrijski predstavniki povabili jugoslovanske zastopnike v Pliberk, kjer so se v najboljšem razpoloženju zadržali nekaj časa v gostilni pri Lampelwirtu. Na meji imajo na obeh straneh primerno urejene obnovljene prostore za potniško in carinsko odpravo. Kakor izgleda, se obmejni organi obeh držav prav dobro razumejo in medsebojno sodelujejo. Predvsem pa bo po odprtju meje nastalo živahnije gibanje tudi na tem predelu državne meje.

Pet let skakalnice v Št. Janžu v Rožu

Majhna kmečka vas je naš Št. Janž. Vendar ima naš kraj neko znamenitost, po kateri smo zasloveli, in privede vsako zimo na stotine prijateljev športa v naš zasneženi Rož. In to je naš ponos, naša s trudom zgrajena skakalnica. Ni še popolnoma zadovoljivo zgrajena in jo še vedno izpopolnjujemo. Toda že so dosegli na naši skakalnici priznani športniki prav lepe uspehe, saj je bil najdaljši skok že 54 metrov. Če nam bo uspelo skakalnico izgraditi točno po načrtu, ki ga je izdelal strokovnjak ing. Bloudek, pa bomo dosegli še lepše uspehe. Zal nam je samo, da se pionir našega športa, Flori Gabriel, za-

radi nesreč ne more več udeleževati v skokih, vendar smo njemu in še nekaterim šentjanškim fantom hvaležni za njih zgledni idealizem, ki so ga doprinesli za razvoj našega zimskega športa.

Ker imamo letos od Slovenske fizikalne zveze nekaj sredstev na razpolago, bomo izboljšali doskok na skakalnici, in sicer kolikor bo le mogoče, ter smo prepričani, da bo ob tekmovanju v letošnji zimi, predvidoma meseca februarja, prav lepa športna prireditev. Za petletnico naše skakalnice imamo za to zimo v načrtu širši program.

Jesenski sejem v Pliberku

Delo na kmečkih poljih je po veliki večini opravljeno, dasi še hodijo po njivah sklonjeni orači ter naorjujejo in pripravljajo zemljo že za pomladno setev. Na drugih njivah pa zeleni mlada rast novega krušnega žita. Več časa je in še ugodno jesensko vreme povrhu, zato ni čuda, da gre mnogo ljudi na jesenski sejem, ki je bil minuli ponedeljek v Pliberku. Kmetje pridejo, se pogovarjajo in izrečejo marsikako modro, ki se je izoblikovala ob bogatih izkušnjah tako mnogostranskega kmečkega udeleževanja.

Tudi na ta sejem so številni sejmski trgovci postavili svoje stojnice na trgu in razstavili v ponudbo najrazličnejše vrste blaga, predvsem obleke za zimsko potrebo. Kakor vedno, so ljudje, ki so se šetali po trgu, razstavljene predmete le bolj ogledovali ter se zanimali za cene, manj

pa kupovali. Pa se tudi v naših krajih opaža občutno pomanjkanje potrebnega denarja. Pridelki, ki pomenijo za našo okolico vir dohodkov v jeseni, so letos občutno odpovedali. Priderek krompirja je bil pičel, ponekod za polovico ali več manjši, kakor ob normalnih letinah. Prav tako je popolnoma odpovedalo sadje, ki je tudi vsako jesen vrglo potrebna denarna sredstva za vsakdanje potrebščine. Vse to se je odražalo tudi na tem sejmu, zato je bila kupčija le neznatna.

Na živinski trg so prignali tudi nekaj živine. Cene so se držale na zadovoljivi višini in izgleda, da so stabilne.

Za užitek gostinskih dobrin pa je še vedno na razpolago kakšen šiling, zato so verjetno tudi gostilničarji najbolj odrezali ter so s sejmom lahko zadovoljni.

Likof na strešni terasi visoke hiše v Celovecu

Kakor znano, gradijo v Celovcu visoko hišo, ki bo ena izmed prvih te vrste na Koroškem in tudi v celi Avstriji. Ob koncu februarja letos je deželni glavar Wedenig za to stavbo napravil prvi urez z lopato. Doslej pa so že zrastle iz temeljev obrisi 13 nadstropij v višino dobrih

35 metrov. Arhitekti, mojstri in delavci so zmagali ogromno delo v rokih, ki so bili v načrtu. Ta uspeh je bil povod, da so v sredo minulega tedna pripravili na strešni terasi nad 12 nadstropjem primerno slavnost, takoimenovani likof na strehi. Slavnosti so se udeležili poleg deželnega glavarja tudi župan Graf in podžupani, mestni svetniki, mnogi občinski svetovalci, magistratni uradniki, mojstri, delavci in arhitekti, ki so delali načrte.

Mestni svetnik Ausserwinkler je kot mestni gradbeni referent naglasil, da strešne slavnosti v Celovcu niso nobena redkost, in niso nič več posebnega, ker se mnogo gradi, vendar velja tej proslavi, ki se odigrava v 13 nadstropju, gotovo posebna pozornost. Doslej je vse gradbeno delo potekalo po načrtu in tudi onim 68 strankam, ki bodo dobila v novem posloju stanovanja, ne bo treba dalja čakati, kakor je predvideno. Končno je gradbeni referent izrazil željo, da bi na pripravljenih prostorih v Celovcu postavili še več visokih hiš, ker bi dale take zgradbe glavnemu mestu poseben mestni odraz. Poleg tega bi bili itak pičli gradbeni prostori boljše izkoriščeni, če bi gradili v višino.

Družabni del pomembne slavnosti je bil nato v revstavnici Volkskeller.

Hodiše

Tudi Hodišani hočemo po daljšem času postreči z nekaterimi vestmi, saj jih imamo, veselih in žalostnih. Samo za pisanje smo bolj počasni.

Zanimalo bo, kako smo kaj letos gospodarili, predvsem na sektorju tujskega prometa. Letovišarjev je kar mrgolelo ob našem jezeru. Le škoda, da je sezono kvaril junija in v prvi polovici julija dež, zato pa je bilo v drugi polovici julija in avgusta ugodnejše. Kdor koli je imel kakšno razpoložljivo prenočišče, ga je lahko oddal. Na izletni točki Pyramidenkogel si lahko srečeval izletnike iz vseh delov sveta. Na razglednem stolpu na vrhu Piramide so ugotovili lepo število 26.000 obiskovalcev. Revstavnacija na vrhu je imela kar dosti opraviti, da je zmagala naval. Številni izletniki so se hoteli po užitku razgleda širom naše lepe Koroške tudi malo okrepčati in revstavnacija, pod vodstvom Straussovih, je ustregla vsem tudi zelo zahtevnim gostom. Mnogoštevilen dotok letovišarjev je bil v nemalmi meri v veliko korist domačemu gospodarstvu. —

Med veselimi dogodki pa našim bralcem nočemo pridržati, da se je nedavno poročil vrli naš predsednik Slovenskega prosvetnega društva »Zvezda« Miha Mothe. Za življenjsko družico si je izbral Spicerjevo hčerko iz Dobajne in vesela svatovščina je bila pri Brücklerju. Pevci prosvetnega društva so pod vodstvom Foltija Pavliča povzdignili svatovščino predsednika društva z veselimi domačimi pesmimi. Čestitamo in želimo, da bi bilo novoporočencema življenje vedno tako lepo, kakor je bilo na ženitovanjskem slavlju! —

Žalostna pa je vest, da nas je pred nekaj tedni za vedno zapustila po težki bolezni spoštovana in dobra Matijeva mati,

Že zdaj mislite,

da bo kmalu čas miklavževanj in božičnic!

Kakšno darilo bo Vašega otroka najbolj razveselilo?

Gotovo pestro narisana slikanica in zanimiva mladinska knjiga! Oskrbite si jo pravočasno po najnižji ceni v naši knjigarni

„Naša knjiga“, Celovec, Gasometergasse 10

Micka Kričej. Ob številni udeležbi smo spremili drago pokojnico na hodiško pokopališče ter jo izročili domači zemlji k trajnemu počitku. Z Matijevo mamo je spet legla v grob ena iz vrst naših izseljenk, ki jih je nacistično nasilje pregnalo v tujino, kjer je z drugimi sotrpini delila usodo v taborišču Hesselberg. Za Zvezo slovenskih izseljencev se je od pokojne poslovil in položil venec Lovro Kramar, pd. Janše, in ob koncu dejal, naj se spoštovana mati spočije v domači zemlji po kateri je v izseljeništvu tako srčno hrepenela. Zvesti članici SPD »Zvezda« je zapel društveni moški zbor na domu in ob odprtem grobu žalostinke. Žalujem čemu možu in otrokom naše iskreno sožalje!

Vernberk

V naši občini so postavili novo zgradbo in sicer občinsko hišo z uradnimi prostori. Minulo nedeljo so stavbo s primerno slovesnostjo izročili svojemu namenu. Doslej so bili občinski uradni prostori vsakokrat tam, kjer je bil župan, dočim je nova zgradba postavljena v središču občine ob cesti. Nova uradna hiša je stala preko 450.000 šilingov, k čemer je prispevala deželna vlada znaten znesek. Župan Zerovnik je zaradi tega izrekel deželnemu glavarju Wedenigu v imenu občine za izdatno pomoč iskreno zahvalo. Pri otvoritveni slavnosti so bili poleg številnih občanov navzoči namestnik deželnega glavarja Krassnig, okrajni glavar dvorini svetnik dr. Pachter in drugi. Namestnik deželnega glavarja Krassnig je v svojem nagovoru izrazil željo, naj bi tudi nova uradna hiša služila idejam miru, svobode in demokracije.

Nekaj starih navad pri Makedoncih

Ni treba hoditi daleč iz Ohrida, da prideš v dotik z življenjem preprostega makedonskega človeka-kmeta, s šegami in navadami, ki so že stoletja močno ukoreninjene. Seveda lahko zaideš v prav neprijeten položaj, če jih ne poznaš. Povem vam kako se je godilo meni, ko sem prvič prišla med gostoljubne prebivalce Velgošta — vasi, ki je le nekaj kilometrov oddaljena od Ohrida.

Z znanecem Ohridčanom sva prišla do hiše, ki se mi je zdela po zunanosti zanimiva. Po nekaj vprašanih naju je gospodar povabil notri in naju pogostil s »slatkim« — to je nekakšen kompot iz sliv in sladkorja, pripravljen tako okusno, da kaj podobnega prej še nisem okusila. »To je dokaz, da sva dobrodošla«, mi je šepnil spremljevalec in še pristavil: »Le krepko zajemi, s tem poveš, da gospodarja spoštujes in ceniš!«

Ni mi bilo treba dvakrat reči, pogumno sem spet segla po žlici in še in še zajela sladkega jela. Pri tem sem navdušeno hvalila spretnost gospodinje. Opazila sem zadrego na gospodarjevem licu in začudenje v očeh njegove žene, a nisem ne enega ne drugega vzela za slabo znamenje. Ko sem o vsem, kar me je zanimalo, zvedela dovolj, sva z znanecem nadaljevala pot k drugi in tretji hiši in k vsaki, ki me je zanimala po moji strokovni strani.

Povsod se je ponovil isti prizor s »slatkim«, povsod sem izkazovala svoje prijateljstvo in hvaležnost s pridnim zajemanjem ponujene slaščice.

Sam bog vedi, kako bi bilo z mojim želodcem in mojim ugledom, če mi ne bi slučaj priskočil na pomoč. Zgodilo se je, da so nama neke prinesli le malo žličko, napolnjeno s »sladkim« in ne cele skodelice kot drugje. Vprašujoče sem pogledala poleg sedečega Ohridčana, češ: »Kaj pa to pomeni?« Široko se je nasmejal in mi hudomušno pojasnil: »Saj tako mora biti! Povsod moraš vzeti eno samo žličko, drugače pa veljaš za požeruha in velikega neotesanca.«

Oblila me je rdečica sramu in jeze. Kako se me je privoščil ta nepridiprav. Le kakšno mnenje morajo imeti o meni vsi ti prijazni ljudje? Najraje bi se pogreznila v zemljo. Hitro, kolikor je bilo le mogoče, sem jo odkurila iz vasi in dvomim, da bi se še kdaj upala priti vanjo. Tako, cenjeni čitatelji: če boste vi zašli k gostoljubni makedonski družini, glejte, da vas ne bo premotilo — samo eno žličko »slatkega« smete vzeti, drugače bo konec z vašim ugledom!

Ohridčan, ki mi je skuhal tako kašo, pa me je spoznal tudi z drugimi tajnimi makedonskih ljudi. Prav živo se še spominjam prizora, ko sem se razgovarjala z neko starko o pestri noši, ki se v mnogih stoletih ni prav v ničemer spremenila.

Gledala in gledala sem njene lepe modre kite, ki so ji izpod rute padale po hrbtu. »Kako le morejo biti tako bogate in s takim mladostnim leskom pri ženi, ki jih šteje osemdeset?« sem vprašala. Zvito mi je pomežiknila: »Prodajam vam jih, če vam toliko ugajajo in še poceni vam jih dam.« Ni mi šlo v glavo, da se s tako lahkoto odpove bogatstvu, ki ga je morala vse življenje skrbno negovati, da se je ohranilo vse do pozne starosti. Moj znanec iz Ohrida pa je prijel za kite, potegnil in glej, ostale so mu v rokah. Z odprtimi ustmi sem gledala to brezbožno dejanje, beseda mi je obtrčala v grlu od ogorčenja. Kaj je vendar storil tej ženi! Pričakovala sem, da bo izbruhnila v glasen jok, pa je bilo čisto drugače. »Kar vzemite jih,« mi jih je ponudila, »jaz bom že druge dobila.« Sedaj šele se mi je posvetilo, da so kite umetne in da so le pripete na kratko pristižene lase. Lepa prevara, kaj ne, marsikdo bi se pa še ujel na takole bogastvo las.

Ko smo nekoč več ur žejni na smrt plezali po žgočih strminah visoke Galičice, brez poti, brez markacij, smo po srečnem naključju le prišli do dečve, ki je nesla hrano v planino. »Ali je kje v bližini voda?« jo pobaramo. »Ne«, nam odgovori in prikima z glavo. Nismo razumeli — ali nam velja odgovor z besedo ali z glavo. Povprašamo jo še enkrat, a odgovor je bil isti. »To punče se norčuje iz nas,« se razhudi eden od prizadetih. »To res ni prav, da nas muči, ko skoro umiramo od žeje.« Pomagalo ni nič, ne zlepa ne zgrda nismo mogli dognati, kaj je z vodo. Bolj mrtvi kot živi smo priromali pozno zvečer domov in povedali našim makedonskim gostiteljem, kako grdo ravnaajo njihova dekleta s tujci. Trajalo je precej časa, da so nam dopovedali, da nihče od preprostih makedonskih ljudi ne odgovarja drugače: če prikima, pomeni to ne, če pa odkima, je to pritrdilni znak. Narobe svet, revež tisti, ki ne pozna teh nepisanih pravil!

Z. V.

Ekspedicija v Antarktiko

Letos 4. oktobra je odplula močna oceanografska ladja »John Biscoe« iz Anglije na potovanje v Antarktiko. Na njej potuje večja skupina angleških znanstvenikov, ki bodo zamenjali tiste, katerim je že poteklo dvoletno bivanje v samotnih predelih hladne in nepregledne širjave Antarktike.

Medtem ko je ladja, na katero so vkrkali tudi precejšen tovor najrazličnejše opreme in hrane za znanstveno postajo, zapuščala pristanišče, je precejšnja skupina rojakov in prijateljev živahno pozdravljala popotnike, ladja pa, ki je plula iz pristanišča med dvema velikima oceanskima ladjama, je bila videti veliko manjša kot sicer. Med tistimi, ki so prišli, da bi se poslovili od posadke »Johna Biscoe«, je bil tudi guverner Falklandskih otokov. Navzoč pa je bil tudi ravnatelj znanstvenega urada za te otoke.

Odprava šteje 19 znanstvenikov, med katerimi so biologi, meteorologi in fiziki. Po večini so to mladi ljudje pod 30 let starosti in bodo to pot prvič stopili na tla Antarktike.

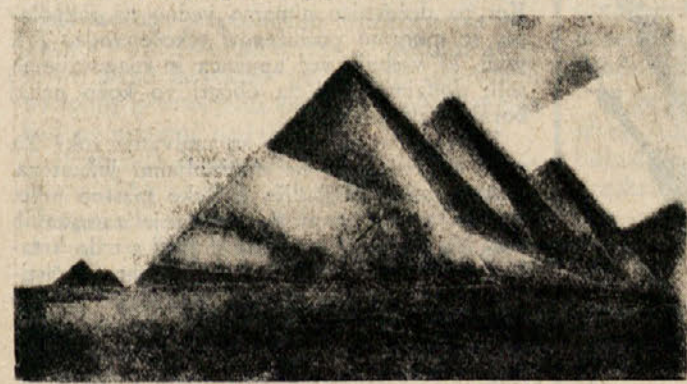
Potovanje bo trajalo najprej mesec dni. V tem času bo ladja priplula v Port Stanley na Falklandskih otokih, toda do južnih pokrajin, ki so odvisne od Falklandske gubernije, se ladja ne bo mogla prebiti vse do sredine januarja prihodnjega leta. Razen velike zaloge hrane in drugih potreb za ekspedicijo, je na ladji tudi precejšnje število polarskih psov, ki so jih dobili iz Grönlandije. Uporabljali jih bodo za vožnje, saj brez njih ni mogoče

potovati po večno zasneženih in zaledenelih predelih Antarktike.

Skupina mladih znanstvenikov, ki je odpotovala v Antarktiko, pripada oddelku za raziskovanje falklandskih odvisnih pokrajin. V njihov delokrog spada torej tudi kartografiranje še neraziskanih pokrajin na Falklandskem otočju. Vzpostavitelj morajo tudi stalne meteorološke postaje, vršiti geološka in meteorološka raziskavanja ter drugo znanstveno delo. V dvoletnem delovanju bodo ti znanstveniki v zvezi z ljudmi v obljudenih pokrajinah, z domovino pa bodo povezani edino preko radija.

Tutankamen in radijski sprejem

V predvojnem času so vzbujale dokajšnje senzacija ugotovitve letalcev, ki so jim med poletom nad egiptovsko »Dolino kraljev« odpovedali radijski sprejemniki. »Mrtvo področje« je bilo prav nad krajem, kjer je grob egiptovskega farao-

Egiptске piramide — »Dolina kraljev«

Kdo je odkril kinin?

Kinin, zdravilo proti malariji, je odkril v sedemnajstem stoletju genovski zdravnik Sebastijan Badi. Opazoval je ljudsko zdravstvo med domačini v Južni Ameriki, posebno v Peruju na področju Andov. Domačini so uporabljali v terapevtske namene grenko skorjo nekega tamkajšnjega drevesa.

V svoji latinsko pisani knjigi je Badi razložil farmakološke ali zdravilne lastnosti te rastline, ki iz nje pridobivajo kinin in kako zdravijo z njim. Na prvi strani te knjige je natisnjen sonet in zahvalna pisma, ki povečujejo dragoceno odkritje in zasluge genovskega zdravnika, kateremu dolgujejo zdravje in življenje milijoni ljudi po vsem svetu.

Puškinovo krogljo je ujel med letom

Sicer to zveni res malo neverjetno in nenavadno. Razumljivo je, da to ni mišljeno tako, da bi kdo ujel krogljo nekam v telo ali pljuča. Neki francoski pilot je, seveda po naključju, v dlan ujel izstreljeno krogljo, ko je imel največjo hitrost.

Francoz je letel v višini dva tisoč metrov, ko je opazil mušico, ki mu je zabrenčala mimo obraza. Zamahnil je z roko in jo zagrabil. Ves prestrašen pa je ugotovil, da ni ujel mušice, marveč krogljo iz puške. No, mož je imel srečo, nič se mu ni zgodilo.

Kako je kaj takega mogoče? Začetna hitrost izstreljene krogle znaša okoli 900 m na sekundo in se potem vedno bolj zmanjšuje. Ker je s približno enako hitrostjo, kakršno je kroglja v višini 2000 m še imela, letel tudi avion, in sicer v isto smer, je bila kroglja sekundo ali kaj pilotu neprestano pred očmi. Na ta način je pilot krogljo lahko ujel z roko. Seveda je imel srečo, da je imel rokavice, ker bi se bil sicer pošteno opeknel, saj se kroglja med letom segreje tudi do 100 stopinj Celzija.

na Tutankamena. Tisočerm vražam, ki so obsedle navne bralce po vsem svetu, se je pridružila tudi radijska senzacija ob Tutankamenovem grobu. Kmalu pa so ugotovili, da je v Egiptu še več takih področij kjer radijski sprejemniki ne delujejo. Podobnih področij pa je tudi v drugih krajih vseta dosti, kjer piloti slabo ali pa sploh ne slišijo radijskih poročil. Na nekem kraju v Tullonskem zalivu (Južna Francija), ki je prav tako mrtvo področje za radijske sprejeme, so ugotovili vzroke za motnje. Povzročajo jih namreč elektromagnetna polja, nastala zaradi zračnih tokov, ki nosijo s seboj drobce peska, nabitega z elektriko.

Anton Ingolič:

Žeja

Veselič je stopal za ženo, občudujoč jo, kako se je pozibavala v bokih. Rad bi jo prijel za roko in ji povedal kaj lepega, a bila je tako daleč pred njim, da je ni mogel dohiti. Spomnil se je neskončno dolgih dni in noči v bolnici.

»Julča, Julča!« je nenadoma zaklical.

Veselička se je ustavila. »Počakaj malo, moram se spet odpočiti. Strmo je.« Veselič je prišel do žene in sedel pod najbližjo smreko. »Prisedi, saj imava dovolj časa. Dan je za delo že izgubljen.«

Sedla sta. »Pogosteje bi bila lahko prihajala k meni,« se je Veseliču sprožilo z jezika, kar je že dolgo nosil v sebi. »Drugi so imeli več obiskov.«

»Saj veš, kako je pri nas! Ves teden v gospodarjevem vinogradu, v nedeljo pa moramo zase opraviti to in ono. Zadnjič me je vso pot pralo.«

»Saj nič ne rečem, a rad bi bil videl, da bi bil vsako nedeljo kdo prišel. Tako sam sem bil!«

Veselička ni rekla nič. Moževi pogledi

so ji povedali tudi to, česar niso izpregovorila njegova usta.

Kako bodo uredili? Včeraj so se zmenili, da bo Veselič spal v zadnji hiški, tudi v bolnici so Veseliči naročili, naj spi bolnik v svoji sobi, če je le mogoče. Jur bo šel na seno. Kako naj možu pove, je skrbelo Veseličko, da ne sme spati pri njej? Ne samo zaradi bolezni. Jur ji je še sinoči rekel, da mora biti samo njegova. Kaj naj napravi?

»Lepo mora biti zgoraj pri nas,« se je Veselič znova oglašil. Ni mislil toliko na Vinski vrh, marveč je ves prevzet gledal svojo ženo, ki je sedela njemu nasproti. Precej časa je gledal njene močne noge, nato je prisedel tesno k njej in ji položil levico na krilo. Pod dlanjo je začutil njeno toploto. Misli so se mu zmedle. »Julča, naj bo tako ali drugače, samo da sem spet doma!« je povedal naglo in jo nerodno pobožal po nogi.

Veselička se je dvignila. »Pojdiva, dobre pol ure še imava!« Ne da bi počakala nanj, se je pognala po poti navkreber.

V prvem mraku sta dospela do koč. Veselič je bil sicer na moč utrujen, toda delal se je zdravega. Na Jurjevo kratko vprašanje, če je res že zdrav, se je vzravnal in odgovoril: »Nisem še popolnoma, a ne bo dolgo, ko bom. Hvala, Jur, da si bil tako dober.«

»Ni bilo sile,« je spregovoril brat in se odvrnil od njega.

»Čez teden ali dva bom sam prijel za delo.«

Jur ni rekel ničesar, Gera pa je vzdihnila in odšla v koč.

»Kako je bilo, mati?« je vprašal Gero, ko sta ostala sama v mračni sobi. Rad bi bil vesel, a nekaj mu je branilo, da bi prosto zadihal in govoril iz srca.

Veselič si je v bolnici drugače predstavljal svojo vrnitev. Nekaj neizgovorjenega, težkega je ležalo nad vsem. Julča se ga očitno izogiba, Jur je kratkih besed, še Gera ni zgovorna kakor po navadi. Ali se ga boje, ker je bolan?

»Je kaj novega na Vinskem vrhu?« je vprašal, da bi pretrgal mučni molk.

Gera je povedala, česar se je spomnila. Medtem se je znočilo. V sobo še vedno ni bilo nikogar. Od zunaj se je od časa do časa oglašil Jurjev ali Julčin glas. Veselič je postal nestrpen.

»Kje je Nanika?«

»Pri gospe. Zadnji čas tudi spi tam.«

Slednjič je Veselička prinesla večerjo. Spravili so se za mizo. Veselič je, kakor prejšnje čase, molil naprej. Večerjali so koruzno juho. Po večerji je Jur malo posedel. Kar samo ga je zadržalo. Še jutraj je bil prepričan, da se z bratovim prihodom ne bo prav nič spremenilo, zdaj pa je spoznal, da se je zmotil. Bratove velike oči so neprestano nekaj iskale in vpraševale. Postal mu je mučno. Rekel je dve, tri in vstal.

»Čakaj, Jur, boš že še prišel na seno,« ga je zadržala Gera.

»Zakaj na seno?« se je zavzel Veselič.

»Ali ne spi v hiški, kakor sem rekel?«

»Ves čas je spal tam,« je povedala Gera počasi in razločno. »Zdaj pa, tako smo mislili, bi spal ti v hiški, imel bi mir.«

Veselič je skoraj kriknil: »Dosti dolgo sem bil sam. V tej sobi bom spal in nikjer drugod!«

»Mislim, Franc, da bi bilo bolje, če bi spal sam,« je Jur pripomnil. »Zaradi bolezni namreč. Še Julča bo dobila jetiko.«

»Kako?« se je razburil Veselič. »Vsa leta sva spala skupaj in že vsa leta sem baje imel to bolezen, pa ji ni nič. Poglej jo, kako je zdrava in močna!«

»Tudi v bolnici so rekli, da bi bilo bolje, če bi imel svojo sobo,« se je oglašila še Veselička, ko je ujela Jurjev pogled.

»Naj rečejo v bolnici, kar hočejo, spal bom na svoji postelji!« Veseliču je šinila kri v lica in glas mu je podrhteval. »Julča, saj se menda ne bojiš moje bolezni?«

»Kaj bi se bala!« je Gera zavrnila zeta, »toda sam bi moral vedeti, kako je s teboj, in je ne bi smel pehati v nesrečo. Mi tebi ne moremo pomagati, ti nam pa lahko!«

Veselič se je dvignil. Kako? Ali ni doma pri ženi, pri svojih ljudeh? Ali ni komaj čakal, kdaj bo stopil v to nizko, a prijazno koč? Ni bilo Julči nič hudo, ker

Olajšajmo si pomivanje

Skoraj vsaka gospodinja trdi, da je pomivanje najbolj nevarno delo v gospodinjstvu. Tudi statistiki so izračunali, da pomiva gospodinja v 25 letih celo leto, če pomiva le eno uro na dan. Najbolje je, da si uredite pomivanje tako, da boste zanj porabile čim manj časa in truda.

Posodo, ki se je v njej prismočila jed, je mnogo težje pomiti. Zato jo moramo takoj po obedu splakniti v vodi. Lonce, v katerih smo kuhale, pa takoj, ko jih izpraznimo, napolnimo z vodo. V nje položimo pribor, ki ga ne bomo več potrebovali. Če bomo to dosledno opravljali, bomo z lahkoto pomivale in tudi voda za pomivanje ne bo tako hitro umazana.

Za pomivanje si določite določen čas glede na število družine. Če sta pri hiši samo dva, bo dovolj, če boste pomivale enkrat na dan, in sicer po kosilu ali po večerji. Če pa so pri hiši tri ali štiri osebe, bo treba pomivati dvakrat na dan. To opravimo zjutraj in opoldne, ali pa opol-

dne in zvečer. Paziti je treba le, da pustimo čim manj loncev in krožnikov popolnoma umazanih, zato jih bomo po obedu in večerji splaknili, da ne bo ure in ure po stanovanju dišalo po jedi.

Pri pomivanju imamo tudi že polovico uspeha, če ne zmečemo vse naenkrat v pomivalno posodo. Zato pomivajmo po vrsti in sicer sorodne stvari skupaj in tiste, ki so manj umazane najprej. Pomito posodo odlagamo v posebno posodo ali če imamo dva umivalnika, v enega izmed njih. Pri pomivanju nikar ne varčujemo z vročo vodo in z brisačami. Od čistoče pri pomivanju je precej odvisno zdravje naše družine. Pod stekleno posodo, kozarce in skodelice za kompot, pod porcelan in jedilni pribor položite čiste krpe, ki bodo upile vodo. Steklenino umivajte vsak kos posebej. Pri tem pa morate paziti, da voda ne bo vroča. Nato jih hitro odcedite in zbršite s platneno krpo, ki ne pušča dlačic. Če boste steklenino pustile samo osušiti, bo imela madeže.

Tudi leseni kuhinjski pribor je treba pomivati v posebni vodi, v kateri ga s krtačo temeljito zribamo, zlasti pa kladivo za meso. V vodo za pomivanje porcelana in kuhinjske posode pa vrzite neko-

liko čistilnega sredstva, ki razkrajja maščobo.

Če ste imeli pa obed ribe, splaknite krožnike najprej pod mrzlo vodo, pekače pa zbršite s kavino usedlino, da ne bo posoda še drug dan imela vonj po ribah. Dobro je, če po pomivanju odprete v kuhinji okno, da bo prišel do posode čist zrak.

Zapomnimo si, da ne smemo odložiti ali pa spraviti v omare vlažne posode. Vse moramo do suhega zbršiti in šele potem jih postavimo na pravo mesto.

Če se je v posodi kaj prismočilo, poskusimo najprej umiti, če pa ne gre rado stran, je bolje, da vlijemo v lonec vodo in nekaj sode, kakor pa da bi ga preveč drgnile. Tega pa ne smete delati z aluminijastimi lonci. Če imate aluminijaste lonce zelo umazane, jih spomlad prekujajte v vodi, ki ste ji dodale nekaj rabarbare, in spet bodo lepo svetli. Pomivajte jih tudi z vodo, v kateri skuhate jabolčne olupke.

Ponve za palačinke bo najbolje, da jih segrejte in zdrgnete s soljo, tako ne bodo rjavele.

Kavini in čajni lonci ne spadajo v redno pomivanje. Pomivamo jih posebej in

se niti ni treba posebno truditi, da odstranimo rumene madeže. Nekateri celo pravijo, da dobi čaj mnogo boljši okus, če je okrog posode že usedlina. Če pa bi lonec za čaj rade umile, ga zdrgnite s soljo. Še nekaj si velja zapomniti: bolnikovo posodo pomivamo posebej.

Kako negujemo gumijaste izdelke

Termofore, predpasnike, cevi, čepice, obutev, obročke za konzervne kozarce, itd. večkrat namažemo z glicerinom, da ostanejo mehki in prožni. Ako pa so gumijasti predmeti postali trdi, jih položimo za nekaj minut v glicerin.

Gumijastih plaščev ne smemo sušiti v bližini peči. Nikoli jih ne smemo likati, četudi so impregnirani samo na eni strani. Čistimo jih s salmiakom, razredčenim z dvema deloma vode. Posušene obrišemo s kosom vate, namočenim v glicerin.

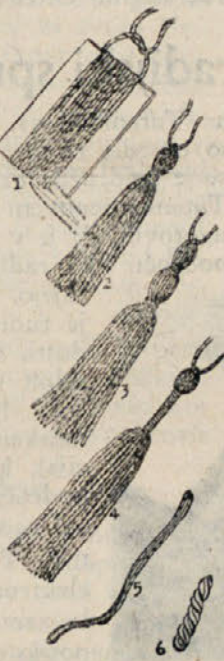
Sladkokisle buče

Buče narežemo v enakomerne kose in jih pustimo čez noč v razredčenem kislu. Naslednji dan jih v novem, razredčenem kislu, kateremu smo dodali na pol litra 1/4 kg sladkorja in lupinico cele citrone, kuhamo tako dolgo, da postanejo glažaste. Nato vse ohladimo in napolnimo v kamniti lonec.

Tudi podolgovati cof bi rada znala napraviti

Včasih bi rada naredila podolgovati cof in ne veš kako. Napravi ga sledeče: Potrebuješ kos trdega papirja, ki naj bo tako visok, kakor velik cof želiš. Ta kos papirja gosto povij z volneno nitko. Začetek in konec nitke boš zgoraj zvezala. Nitke ne odrežeš, temveč jih potem rabiš za prišivanje. Na spodnji strani pa prečeš vse nitke. Ta postopek vidiš na sliki 1. Približno 1 cm pod vozlom cof prevežeš, in sicer tako, da oviješ nitko večkrat trdo okrog cofa, zavežeš, in konce nitk popraviš vznoter. Glej sliko 2! Prav lepo je tudi, če cof na isti način dvakrat prevežeš. To vidiš na sliki 3. Okusen je tudi cof, ki ga vidiš na sliki 4. Ta cof je do četrte svoje velikosti obvit z nitjo, k vrvi, ki jo narediš

Cof potem prišiješ naslednje: Vreži volno štirikrat tako dolgo, kakor dolgo vrvičico hočeš imeti. To nit vzemi dvojno in pokliči drugo osebo, ki ti bo pomagala, da vsaka na eni strani niti trdno zvijeta. Ko je trdno zvito, prvi vrvičico pri polovici in obe zloži skupaj. Vrvica se bo zavila sama še enkrat okrog. Postopek vidiš na sliki 5 in 6.

KRALJICA ZDRAVILNIH VRELCEV
pri obolenjih: žolča, jeter, želodca, dihalnih organov, kakor tudi pri stvarjanju peska in kamnov v ledvicah, žolčniku in mehurju, odlična pri gorečici

sebnost po vsakem nečistem opravljanju. Najprimernejša voda za umivanje rok je deževnica, ki je mehka in najmanj škoduje koži. Ker pa deževnico nimamo vedno na razpolago, se moramo posluževati tekoče vode. Trši vodi, ki vsebuje več apnenca in magnezijevih soli, dodajmo vsaj za občutljivo kožo nekaj boraksa ali glicerina.

Kakšno naj bo milo za umivanje rok? Za nego zdrave kože ne uporabljamo lužnatega, jedkega mila. Najbolje je kako masno milo. Krtačo uporabljamo za umivanje zamazanih rok. Ne smemo si pa kože drgniti s trdo krtačo, s katero bi ranili kožo. Le nohte si čistimo s trdo krtačo. Preden poskušamo močno umazane roke očistiti z jedkim milom, amoniakom ali ostro krtačo, jih poskusimo očistiti z ostanki limone. Roke, ki jih pokriva suha, luskinasta koža, moramo po umivanju

ZDRAVSTVENI KOTIČEK

Negujmo roke

namazati z glicerinom ali kremo za kožo. Nesmiselno je, da namažemo onesnažene roke z mazilom, ker vdira nesnaga z mazilom v globino kože in otežkoča čiščenje. Tudi masažo rok lahko priporočamo. Gladimo roko od koncev prstov proti zapestju, nato jih stiskamo, gnetemo in drgnemo. Masaža je koristna zlasti pozimi, ker pospešuje prekrvlenost. Ta pa obvaruje roke pred premrznjenjem.

Zelo pogosta nevarnost je potenje rok. Težko je to stanje zdraviti. Le izkušen zdravnik bi mogel pomagati. Na splošno lahko svetujemo, da si take roke prav skrbno in pogo-

Železnokapelški Carinthia Lithion vrelci

sto umivamo. Dobro umite posipamo s primernim posipom. Tudi 3-odstotna raztopina formalinovega špirta koristi. Zelo trdovratno znojenje rok zdravimo z rentgenskim obsevanjem kože.

Ekcemi, izpuščaji na rokah nastanejo večinoma zaradi preobčutljivosti kože. Obstojta včasih pri vsej rodbini. Zdravljenje te bolezni, ne oziraje se na to, ali gre za majhne mehurčke, drobne zatrdilne, večje vlažne dele ali celo obsežnejše gnojivje, je tako zapleteno, da je nespametno, če se z raznimi sredstvi poskušamo sami zdraviti. Čim prej se posvetujemo z zdravnikom, tem prej bo vse minulo. Nega nohtov naj bo vsakdanja potreba.

Napačno je, če si nohte očistimo le enkrat tedensko. Ne smemo pa rabiti šiljastih ali ostrih predmetov, kot so igle, želji ali noži. Najbolj pripravne so koščene priprave za čiščenje nohtov. Tako se najlaže obvarujemo poškodb nohtne matice. Tudi kožico na nohtu si vsak dan odrinemo. Trdo kožico omehčamo s kakim mazilom, tako jo zavarujemo, da se ne raztrga. S tem se zavarujemo pred vnetjem. Rezanje kožice ob nohtu in barvanje nohtov pa ni stvar zdravstva in nege rok, temveč zadeva mode.

Mamica bi pa že otroka morala naučiti, da pazi na čistočo rok in nohtov. Umazani nohti so prečesto posredovalci in prenašalci glivnih jarek in kužnih bolezni. Prav tako naj starši pazijo, da si otroci ne grizejo nohtov. To razvado opažamo predvsem pri nervoznih otrocih. Na take otroke moramo posebno paziti.

Naprodaj pri:
RUDOLF SIMONITSCH
Waaqplatz 2 Borovlje — Ferlach Tel. 389
in pri vseh ostalih trgovcih

Vedno jih moramo opominjati in opozarjati na to njihovo slabo lastnost. Če jih tega ne moremo drugače odvaditi, jim oblecimo ponoči rokavice. Tudi s tem jih odvadimo, da jim prste namažemo s kako grenko tekočino, recimo s pelinom.

Če bomo pazili na čistočo rok, jih pravilno negovali in si jih pred vsako jedjo, po vsakem umazanem delu umili, se bomo poceni in zanesljivo zaščitili pred mnogimi, včasih celo nevarnimi boleznimi.

je morala ves čas spat sama? Stisnilo ga je v prsih od bolečine in jeze. »Pozno je, ne bomo žgali petroleja, pojdimo spat!« je rezko zaklical.

Potegnil je suknjo s sebe, sedel na klop k peči in se začel sezuvati. Jur je nekaj zagodrnjal in se potegnil iz kože, Gera pa je sedla na svojo posteljo in mrmrala večerno molitev, kakor da se ni bilo nič zgodilo. Veselička se je začela slačiti.

Drugo jutro je Jur pri zajtrku prvi odložil žlico.

»Jej, Jur!« mu je rekla Gera, ko je videla, kako je iskal z očmi Julčo, ki se je izmikala njegovim pogledom. Gera je vedela, da je prišel Veselič samo umirat domov, zato se ji ni zdelo prav, da bi se ta čas, ki mu je še odločen, grdo gledali. Kaj bi bilo pripravnejšega, kakor da se po Frančevi smrti vzameta Jur in Julča. »Kar najej se,« ga je silila, »treba bo povezati trte, za dva tri dni bo dela. Potem bomo podkašali ali prekapali, kakor bodo odločili gospa.«

Jur je vstal in rekel, gledajoč mimo Julče na zakonsko posteljo: »Franc pravi, da je zdrav in pri močeh, zato lahko grem.«

Julča se ni zganila, niti trenila ni z očmi, Veselič pa je prijel brata za roko in rekel: »Res sem doma, a nisem še pravi. Kak teden še ostani!«

Gera je prosila Jurja, naj jih nikar ne zapusti sredi dela. Ko je ujela Jurjev po-

gled, je rekla s poudarkom: »Mislim, da lahko ostaneš. Dolejš ti ni ničesar primanjlovala, tudi odlej ti ne bo.«

»Pa ostanem, če je tako!«
Odšel je na delo, tudi ženski sta zapustili kočo. Veselič je komaj prišel do stikalnice. Kratka pot ga je tako utrudila, da je moral sedeti na bruno, ki so ležala pred njo. To je od večerjane hoje in od noči, se je tolažil, odpočijem se in spet bo dobro.

Toda ne tega dne in ne naslednje dni ni bil za drugo, kakor da je šel s kravo v sadovnjak za hišo. Predpoldne je posedal v senci in se oziral po vrhovih, kolikor jih je bilo videti iz sadovnjaka, popoldne pa ga je premagala vročina, zaspal je pod košato tepko in se zbudil šele na večer prav tako truden, kakor je zjutraj vstal. Vendar ni obupal. Veroval je, da bo bolje. Z zanimanjem je sledil delu, ki so ga opravljali domači, in živo je spremljal življenje na vrhu. Jur in Julča sta postala zgovornejša, Gera je, kadar je le mogla, prišla k njemu in mu govorila o tem in onem, tudi Nanika ga je često obiskala in mu prinesla kak priboljšek.

Vse je bilo dobro, dokler ni ujel nekaj kratkih, a pomenljivih pogledov med ženo in bratom. Od tedaj ga je vznemirjal njun smeh iz vinograda. Julča, ki se navadno sploh ni smejala, se je režala na vsa usta. Kmalu ga je zbegal že navaden pogovor, tudi mu ni bilo prav, če sta spodaj

v vinogradu utihnili. Vsako noč je morala biti Julča njegova in potem ni do jutra zatisnil očesa.

»Mati, danes boste vi pasli, jaz bom pa pomagal pri podkašanju,« je rekel nekega jutra tašči. Čeprav se je trudil, da bi govoril odločno, je bil njegov glas hrapav in obraz izpit kakor tisti dan, ko se je vrnil iz bolnice.

»Ali si ob pamet?« se je zavzela Gera. Tudi Julča in Jur sta ugovarjala, toda Veselič se je bil odločil: dovolj je negotovosti zaradi Julče. Začeti mora z delom, nekaj dni naj bo Jur še tu, potem pa naj gre. S srpi so želi v vinogradu travo, ki je ponekod zrastle do grozdov in jim jemala sonce. Treba se je bilo sklanjati in paziti, da srp ni vsekal v trs. Veseliča je sicer kmalu začelo dušiti, tudi se mu je motilo v glavi, vendar se je premagoval. Nihče ni spregovoril. Včasih, ko je srp zadel ob kamen, je ostro zazvenelo.

Opoldne je bil tako truden, da je le stežka držal žlico, a ni tožil, posebno še, ker ga nihče ni vprašal, kako mu je. Popoldne je bilo še huje. Vročina ga je kuhala, pot mu je tekla z obraza, srjaca se je oprijemala kože in bolj in bolj ga je sililo h kašlju.

»Odloži srp in pojdi v senco!« se je razburila Gera, ko ni mogla več poslušati njegovega hreščečega kašljanja.

»Mati, pustite ga! Če je tako neumen, naj dela! Nismo ga silili!« jo je zavrnila

Julča z glasom, ki je Veseliča bolj zadel od besed.

Veselič je sklenil, da zvečer pove Jurju, naj gre. Kolikor je še dela, ga bomo sami opravili.

Zgornji del vinograda je bil najbolj strm. Že hoditi je bilo težko, kaj šele žeti. Veselič je bil sklonjen prav do zemlje, v glavi se mu je vrtelo in kolena so se mu tako šibila, da se je moral od časa do časa prijeti za kol. Tudi kašelj ga je bolj in bolj mučil. Toda mahal je s srpom in se ni zmenil za bolečino v prsih. Slednjič pa ni mogel več. Vzravnaval se je.

Tisti hip se mu je ulil iz ust curek krvi, srp se je zasvetil nekje visoko v soncu in Veselič je obležal v svoji krvi.

Prva dva dni se ni nič prav zavedal, šele tretji dan se mu je začela vračati moč in z njo spomin na vse, kar se je bilo zgodilo. Ves dan so ga pustili samega. Ko se je naslednje noči zbudil, je videl, da je tudi ponoči sam.

Vrglo ga je pokonci. V sobi je bilo tiho, še ura na steni, kamor je lila svetla mesečina, je stala. Le s taščine postelje se je slišalo enakomerno dihanje. Priluškoval je napeto, da bi slišal kak človeški glas. Toda nič. Srce mu je bilo, da so ga bolele prsi. Tedaj je zaslišal pritajene glasove, ki so prihajali iz hiške. Pogovarjala sta se Jur in Julča.

(Nadaljevanje prihodnjic)

Lotimo se čiščenja in nege strojev

Na splošno sodimo, da so največji sovražniki strojev dež, sneg, vlaga, blato in druga umazanija. V veliko primerih pa lahko trdimo, da spada med nje tudi človek sam, ki na zimo premalo ceni njihovo pomoč pri poletnem delu in tudi vrednost, ki jo predstavljajo stroji na kmetiji.

Vsako orodje, vsak stroj in vsaka naprava je od časa do časa potrebna temeljitega čiščenja in nege. Posebej pa so tega potrebni poljedelski stroji, ki so poleti izpostavljeni dežju, vlagi, blatu in v kateri se najbolj zadržata rja in prah. Sedaj, ko smo s pomočjo strojev zaključili spravljanja pridelkov, ko je čas in tudi ne premrzlo, se bomo lotili čiščenja in nege strojev ter pri tem upoštevali naslednje:

Stroje najprej očistimo blata.

Na zunanjih delih bomo očistili stroje blata, z oljem strjenega prahu in rje s pomočjo železne ščetke. Težko dostopna mesta in občutljive dele (pri traktorju, kosilnici in škropilnici) bomo očistili z bencinom ali petrolejem. Ko so vsi deli stroja očiščeni, si bomo ogledali ležaje in gonila. Predvsem bomo pri kosilnici, traktorju in izkopalniku krompirja temeljito očistili gonilo in odcedili staro in umazano gonilno olje (Getriebeöl). Prav bo tudi, da bomo stroje podložili in nato očistili ležaje, predvsem na kolesih. To bomo opravili na ta način, da bomo iz odprtih odstranili staro mazilo in ležaje zalili s petrolejem, da razje mazilo na osi ali v krogličnih ležajih (Kugellager). Ko vsa nesnaga odteče, jih bomo spet namažali s pripravnim mazilom.

Neobhodno potrebno je, da dele strojev, ki pridejo v dotik z zemljo (lemeži, rola, črtalo, deske itd.), namažemo s strojnimi olji, barvane lesene in železne dele pa tam, kjer se je barva odlučila, ponovno pobarvamo ali pa vsaj namažemo z mešanico, ki sestoji iz ene petine motornega olja in štirih petin nafte (Diesel). Ne-

obhodno potrebno je tudi, da pritrdimo vse vijake in da zgubljene nadomestimo z novimi. Pri tem pregledu strojev bomo tudi naleteli na dele stroja, ki so obrabljeni, zlomljeni ali sploh manjkajo, posebno pri kosilnicah, zgrabjalnikih, obrabljalnikih, plugih, izkopalnikih, osipalnikih in branah.

Obrabljene dele bomo že sedaj nadomestili.

Stroj ali orodje z okvarami v jeseni še ne spada v shrambo. Treba ga je najprej popraviti oz. zgubljene ali obrabljene de-

le nadomestiti z novimi. V kolikor smo v stanju to storiti sami, bomo to napravili, drugače pa poslali stroj v mehanično delavnico. Šele ko so stroji in orodje pripravljeni za zopetno uporabo, jih bomo spravili v shrambo. Le-ta mora biti suha in na mestu, kjer stroji niso izpostavljeni vlagi ali zaprašitvi. Po tleh bomo vsaj pod kolesa položili stare deske. V shrambi bomo postavili stroje tako, da se ne bo kaj skrivilo in da (pri kosilnicah) peresa ne bodo napeta. Če le gre, bomo kosilne naprave pri kosilnicah položili po tleh na podstavljeno desko. Kose, vile, grablje,

verige, rezila kosilnic in brane bomo obesili na kline ob stenah. Če je v shrambi premalo prostora, bomo ojesa in ojnice ločili od stroja in jih posebej shranili. Da bomo stroje v shrambi tako razporedili, kakor jih čez leto potrebujemo, je umevno samo po sebi. *Miha pod goro.*

PRAVNE ZADEVE V PRIMERIH

Kako in komu odgovarja podjetnik pri delovnih nezgodah?

Pri dandanes tako različnih obratih so seveda tudi obratne nezgode jako različne: so obrati, ki jih ženejo motorji in glede katerih obstojijo natančni predpisi, kako naj bodo zavarovani. So pa tudi še primitivni obrati na vodni pogon, v katerih obratni inšpektorji večkrat opozarjajo na razne pomanjkljivosti in zahtevajo odpravo takih pomanjkljivosti. In vendar so slučajji, pri katerih kažejo zakoni različne posledice, posebno glede vprašanja, kako daleč sega odgovornost podjetnika, če se ponesreči pri kakem stroju delavec, ki dela s strojem ali pri stroju.

Začnimo z navadnim primerom, da se pri žagi na vodni pogon, ponesreči delavec, ki po naročilu lastnika na žagi reže les ali drva ali kar koli. Pri delu ga žaga zagrabi in konec tega je, da je roka zgubljena. Dodajmo še to, da žaga res ni bila po predpisu zavarovana, vsaj tako ne, kakor je bilo podjetniku ukazano, da pa leta po nezgodi trdi in dokazuje, da je delavec sam kriv, ker je med delom z nekom govoril in ni pazil. Delavec pa trdi, da bi se mu vseeno ničesar ne bilo zgodilo, če bi bila žaga zavarovana, dasi koncem konca uči izkušnja, da se tudi pri najbolj zavarovanih strojih še vedno pripetijo nepazljivosti in nesreče.

V takih slučajih zaslišuje sodnija izvedence, ki so večkrat tudi različnega mnenja in končno mogoče razsodi, da sta kriva oba, podjetnik, ki stroj ni imel v redu, in delavec, ki je vendarle premalo pazil! Sodba se potem tako glasi, da dobi poškodovanec samo polovico od tega, kar mu gre, ali pa še manj; navadno pa pleza taka pravda po vseh treh instancah, in je potem stroškov mogoče več, kakor poškodovanec dobi!

V primeru, ki smo ga omenili, pa se je stvar sukala takole: Delavec je prišel v bolnišnico in dobival tam ne samo vso preskrbo in nego — seveda tudi zdravniško — začasno tudi svojo plačo in potem zakonito nezgodno rento v smislu zakona.

Kaj pa je moral zaradi tega plačati ali trpeti podjetnik? Ker spada predmetna žaga k poljedelskemu ali kmetijskemu obratu, spada pod **dolžnostno ali prisilno nezgodno zavarovanje**. Stroške tega zavarovanja nosi podjetnik sam. Glede odškodnine ga na vsak način zadene plačilo vsega tega, kar zahteva zavod za socialno zavarovanje: to je povrnitev vseh stroškov in plačil, ki jih je zavod imel z zdravljenjem delavca in končno tudi plačilo ali povrnitev rente, ki jo delavcu izplačuje zavod za socialno zavarovanje in v tem oziru niti sodnija podjetniku ne bi mogla pomagati, ker žaga ni bila zavarovana. sar zahtevati,

Delavec sam pa preko tega ne more ničesar zahtevati, četudi je lastnik žage in delodajalec pozabil, da spravi žago v red, kakor mu je bilo naročeno. Samo v slučaju, če bi delavec mogel pred sodnijo dokazati podjetniku, da je vede in nalašč zakrivil nezgodo delojemalca, bi od delodajalca in podjetnika lahko zahteval še kako drugo odškodnino. Samo glede izdatkov za bolnišnico podjetnik ne odgovarja, če ni bil kazensko obsojen.

Sicer pa je podjetnik itak dovolj kaznovan že s samimi zgoraj omenjenimi plačili, ki jih mora plačevati zavodu za nezgodno zavarovanje in vrhu tega ga primeta še kazenski paragrafi in sodnija, ker je proti predpisanim zavarovanjem žage zakrivil nevarnost za zdravje in življenje svojega delavca.

Naš nasvet mora torej biti, da lastniki žag pazijo zlasti na varnostne predpise in se rajši prej točno zanimajo, če mislijo, da za njihov stroj ta ali drugi predpis ni potreben.

Ali je traktor v obratu res poceni?

»Traktor stane samo, če z njim delaš, ko stoji v šupi, ga ni treba krmiti, kakor konje« modrujejo dan za dnem po naših vaseh ljudje, ki so zboleli na »traktoritisu«. Sicer je res, da je vzdrževanje traktorja cenejše od vzdrževanja dveh konj, res je tudi, da je delo s traktorjem hitreje opravljeno in zato stroški dela cenejši. Vendar tako enostavni, kakor nekateri modrujejo, pa računi okoli traktorja le niso.

Osnovna zahteva do vsakega stroja je, da z njim izboljšamo, olajšamo in pocenimo proizvodnjo v taki meri, da ne bo krito samo vzdrževanje stroja, temveč da bo v njega vloženi denar povečal donose v taki meri, da bomo po njegovi obrabi imeli denar za nakup novega. To velja posebno za traktor kot danes najdražji kmečki stroj.

Vzemimo, da stane traktor 46.000 šil. in da ga bomo lahko uporabljali 8 let. V tem primeru moramo na račun traktorja vsako leto odložiti od dobička kmetije 5.700 šil. Praviloma pa moramo k temu znesku priračunati še obresti v letnem znesku ca. 1.500 šil., ki bi jih za traktor izdani denar lahko donášal, če bi ga naložili nekje drugje. Skratka: s pomočjo traktorja moramo pridelati na kmetiji ca. 7.000 šil. več, kakor smo pridelali, ko traktorja nismo imeli.

Kako bomo to dosegli? Dosegli bomo to na ta način, da bomo s pomočjo traktorja zemljo bolj intenzivno obdelovali in izkoristili traktor za pridelovanje okopavin in strniščne krme. Zahteva, ki jo postavlja traktor na kmetovanje, je, da pridelamo in prodamo ca. 12.000—15.000 kg krompirja več kot doslej ali pa da iščemo višje dohodke v živinožreji potom višjih pridelkov krme. Na račun traktorja mo-

ramo prodati letno ca. 8.000 l več mleka ali pa spitati in prodati ca. 1.600 kg več prašičev.

V praksi bi to pomenilo, da moramo v obratovanju preiti na izdatnejše gnojenje predvsem s tržnimi gnojili, na odpravo konj ter na povečanje molznosti krav in morebiti tudi njihovega števila, ali pa na povečanje števila prašičev in racionalno pitanje prašičev, kjer kilogram prirastka ne sme priti dražje kot 8.—šil.

Le v takem primeru bo nakup traktorja v resnici pomoč našemu kmetovanju. Drugače pa nas bo čez nekaj let sedanji nakup traktorja udaril nazaj, ker bomo morali za novega ali pa morebiti že za generalno popravilo sedanjega spet seči v gozd — kjer pa v naših primerih izgleda itak že dovolj slabo.

Kmetovalcem, ki že razmišljajo o nakupu traktorja, bodi zgornja računica dobro namerno svarilo in napotilo, da v svojem primeru razmišljajo o možnosti intenziviranja obrata, ki ga zahteva traktor. V primeru, da z računom ne pridejo skupaj, je bolje, da dajo del pripravljene denarja za gnojila in zboljšanje goveje črede ali prašičev, za olajšanje poljskega dela pa izkoristijo mezdni traktor bližnje strojne postaje ali zadruge.

Blaž Singer

Vzreja telet s posnetim mlekom

Pred nekaj tedni smo objavili poskus pitanja telet s posnetim mlekom ob dodatku «Vita-Auxon» in s polnim mlekom. Pred kratkim pa so bili objavljeni nadaljnji primerjalni poskusi s teleti, ki so bili namenjeni nadaljnji reji.

Prvo tele je tehtalo po rojstvu 40 kg in je po 10^{1/2} tednih doseglo težo 110 kg. Drugo tele je po rojstvu tehtalo 46 kg, po devetih tednih pa 99 kg. Tretje tele pa je po rojstvu tehtalo 43 kg in v 6^{1/2} tednih 91 kg. Kot krmo so dobila teleta:

	1. tele	2. tele	3. tele
polnega mleka	164 l	93 l	367 l
posnetega mleka	492 l	492 l	60 l
Vita Auxon	60 dkg	60 dkg	—
krepka krma	32 kg	24 kg	—
seno	60 kg	40 kg	—
vrednost krme	S 666.36	S 513.66	S 649.70
povprečni dnevni prirastek	1 kg	0.85 kg	1.06 kg
stroški krme za kg prirastka	S 9.52	S 9.69	S 13.53

Primerjava očitno kaže, da je vzreja telet s polnim mlekom predraga in da s primerno krmno mešanico vzrejo in tudi pitanje telet lahko znatno pocenimo. Krmna mešanica prvih dveh primerov pa je posebno važna za teleta, ki gredo že spomladi na planino oz. na pašo. Teleta se čez zimo privadajo na trdo obsežno krmo (seno), kar ugodno vpliva na prirastek na paši.

Potrošnja umetnih gnojil

Reducirano na hektar kmetijske površine so v Avstriji povprečno uporabili umetnih gnojil (skupno dušična, fosforna in kalijeva gnojila):

1936/37	9.5 kg,
1951/52	36.8 kg,
1952/53	26.8 kg,
1953/54	39.2 kg.

Po zveznih deželah je bila potrošnja največja na Nižjem Avstrijskem, in sicer:

1936/37	15.0 kg,
1951/52	53.4 kg,
1952/53	42.0 kg,
1953/54	59.4 kg;

najnižja pa na Koroškem:

1936/37	3.0 kg,
1951/52	24.4 kg,
1952/53	12.9 kg,
1953/54	18.5 kg.

Na Koroškem je torej v preteklem gospodarskem letu 26 kmetov potrošilo komaj toliko umetnih gnojil na hektar, kolikor bi jih moral povprečno potrošiti en sam kmet.

V tej nizki potrošnji gnojil je tudi delen odgovor, zakaj na Koroškem posekamo med vsemi zveznimi deželahmi največ lesa.

Kali kot stranski produkt pri proizvodnji sladkorja in cementa

Razni poskusi gredo za tem, da pridobijo kalijeve soli iz melase, kot preostanka pri proizvodnji sladkorja ter kot stranski produkt proizvodnje cementa. Holandska proizvodnja sladkorne pese znaša približno 2,5 milij. ton na leto, kar lahko daje 2000 ton kalija. Cementa producirajo letno 813.000 ton, od česar bi lahko pridobili 4.000 ton kalija.

Zdrava koža naših pitancev

Pri vseh naših gospodarskih ukrepih in nasvetih odločuje problem gospodarstvenosti, izplačljivosti. Iz tega razloga je marsikdo pri pitanju poleg krompirja uporabljal kot potrebno dodatno beljakovinsko krmilo pretežno le suho deteljo oz. lucerno in tozadevne drobirje. Posebno se je to dogajalo v vojnem času, ko ni bilo na razpolago krmne žite, oljnih tropin in ribje moke. Pa tudi v zadnjih letih mi je še marsikateri napredni in uspešni prašičerejec ponosno zagotavljal, da v primeru, ko nima možnosti dokupa krepkih krmil (žita, oljnih tropin in ribje moke), krije pri pitancih potrebo po beljakovini predvsem s suho deteljo ali lucerno. Potožil pa je tudi, da koža prašičev ni tako gladka kot bi morala biti, da je siva in uvela, da so prašiči pač sajasti in imajo zalepljene oči.

Od kod ta pojav pri prašičih, ki gotovo kvari tudi prirejo, in kako mu je od-pomoči?

Znano je, da je prašič vsejdec in mesojedec. Zato rabi v krmi tudi snovi, ki niso samo alkaličnega (lužnatega) izvora (kakor na primer v detelji in lucerni), marveč ki vsebujejo tudi neorganske kisline. V navedenem primeru sajavosti je mogoče že z manjšimi količinami žveplene cve-tu (žveplena kislina) odpraviti nevarnost obolenja kože.

Kjer pitajo in krmijo svinje pretežno z žitom in oljnimi tropinami in morda s prevelikim dodatkom ribje moke, dobijo prašiči v krmi preveč kislin in pojavi se tako imenovana **krastavost**. Koža porudi, na njej se pojavijo mozoljčki, ki povzročajo živalim stalno srbečico in nemir. Tudi v tem primeru je mogoče ravnotežje v presnavljanju pri živali odpra-

viti z enostavnim sredstvom in sicer s krmno kredo ali krmilnim apnom. Zato je pri prašičih tako važno, da je njihova krma mnogostranska in da jih puščamo tudi tako dolgo na prosto, v izpust ali tekališče, kakor dolgo je le mogoče. V izpustu si živali same poiščejo vse za presnavljanje v telesu potrebne snovi.

Sajavosti in krastavosti je čestokrat tudi vzrok enostranska prehrana, ki vsebuje ali preveč lužnin ali pa preveč kislin.

Upoštevati namreč moramo, da rabi prašič, katerega dnevni prirastek znaša 60 dkg, v krmi 14.5 gramov apna in 7 gramov fosforja. Ta količina rudnin je potrebna za uravnovešeno stanje rudnin v živalskem telesu. Rudnine pa so v živalskem telesu naložene z odgovarjajočimi kislinami v obliki raznih soli. Toda s tem prihajam že na področje znanstvene razprave, ki spada bolj v šolo kot pa v list za praktične gospodarje. *Vernik*

Ob 37. obletnici Oktobrske revolucije

Kakor vsako leto so tudi letos proslavili v Sovjetski zvezi obletnico Oktobrske revolucije. Na predvečer 37. obletnice je bila v Velikem teatru v Moskvi slavnostna seja moskovskega mestnega sovjeta, ki so se je udeležili tudi najvišji sovjetski državni funkcionarji z Vorošilovom in Malenkovom na čelu. Slavnostni nagovor je imel podpredsednik vlade ZSSR Saburov, ki se je poleg drugih vprašanj, običajnih ob takih priložnostih, tokrat dotaknil z nekaj stavki tudi vprašanja normalizacije odnosov med Jugoslavijo in Sovjetsko zvezo. Dejal je med drugim, da so sovražnosti in spori zadnjih let škodovali Jugoslaviji, Sovjetski zvezi in stvari miru ter da je nasprotno temu sodelovanje in prijateljstvo med obema državama popolnoma v skladu z interesi njenih ljudstev in interesi svetovnega miru.

7. novembra, na dan obletnice, je bila

na Rdečem trgu v Moskvi tradicionalna vojaška parada, ki so se ji pridružile še razne organizacije in ljudske množice, isti dan zvečer pa je bil svečan sprejem pri zunanjem ministru Molotovu, na katero so bili povabljeni številni inozemski predstavniki v Moskvi.

Za 37. obletnico Oktobrske revolucije je poslal med drugimi državniki tudi predsednik FLRJ maršal Tito predsedniku vrhovnega sovjeta K. J. Vorošilovu brzojavko, v kateri mu izraža svoje želje za blaginjo in mirni razvoj narodov ZSSR. Jugoslavski tisk pa je priobčil večinoma uvodne članke ob priložnosti 37. obletnice Oktobrske revolucije. V njih pisce poudarjajo, da so jugoslavski narodi ponosni, da so v svojih razmerah in po svoji poti uresničili velike, plemenite ideje socializma.

Kdo bo posarski komisar?

Ko je bilo v francosko-nemškem sporazumu o Posarju določeno, da bo ta dolga leta sporna pokrajina podrejena evropski uniji in da ji bo načeloval poseben komisar, ki ga bo določila evropska unija, sta zlasti Velika Britanija in Holandska dali vedeti, da bi pozdravili, če bi njihov državljani postal posarski komisar. V

zadnjih dneh pa je v ospredju ime švicarskega zgodovinarja C. J. Burckhardta. Zlasti v Bonnu ga smatrajo kot tistega kandidata za omejeno mesto, ki ima trenutno največ izgledov.

C. J. Burckhardt je bil svoječasno visoki komisar Društva narodov v Danzigu in pozneje prezident mednarodnega Rdečega križa ter švicarski poslanik v Parizu.

Nezanimivi proces...

(Nadaljevanje s 1. strani)

koba v Rožu Mathias Scherwitzel niso vedeli povedati. Le Hans Kröpf je vedel povedati graškemu sodniku o „heissumkämpftes Gebiet“ v Bilčovsu in da le tam rojeni domačin more doumeti vso veliko nevarnost za domovini zvesto prebivalstvo, ki mu preti od strani Slovencev-domačinov, medtem ko je po pripovedovanju Josefa Käferja dobil s koroškimi razmerami nepoučeni graški sodnik vtis, da so v Bilčovsu primorani otroci hoditi le v Slovensko šolo in na Koroškem Slovenci baje meni nič tebi nič lahko odstavljajo učitelje, „denn man kann alles unterminieren“. Peter Fantur iz Št. Jakoba v Rožu končno vidi proti „Abwehrkämpferjem“ in „domovini zvestemu“ prebivalstvu naperjeno politiko SPÖ v „vedno večjih pravicah, ki jih imajo Slovenci po letu 1945“, kar je navzoči zasebni tožitelj g. deželni glavar kvitiral s pripombo „hvala lepa — to zadostuje“.

To je le nekaj cvetk z zadnje obravnave, na kateri je posebno zastopnik obtoženca, celovški odvetnik dr. Mayer, kar tako metal z izrazi „Slovenen, Titokommunisten, OF, DF“ in skušal sodišču dokazati pošiljevanje nemške dece zaradi obveznega pouka jezika slovenskih sodeželanov.

Neprizeteti opazovalec je imel ob izvajanjih in vprašanjih OeVP-jevskega odvetnika

nujno občutek, da gre pri tem procesu za napad proti slovenskemu ljudstvu na Koroškem, ki se bori za upoštevanje tudi slovenskega jezika v šoli in se čuti kulturno povezanega z narodno celoto, pa čeprav je g. dr. Mayer na prvi obravnavi baje izjavil, da ta proces nima nobenega opravka z manjšino in gre zgolj za spor med vladnima strankama in še osebno izjavlja, da mu je žal, da se ni učil prej tudi slovenščine (verjetno je zato zdaj proti pouku slovenščine v šolah). Le v tej smeri je drugače popolnoma nezanimivi proces nadvse zanimiv, kar po eni strani zelo jasno razkriva silno šovinistično nastrojenost v gotovih OeVP-jevskih vrstah in po drugi strani da slutiti, kako si ti gospodje zamišljajo „manjšinsko politiko“ v deželi.

Kakor vse kaže, bo prišlo to še vsebolj do izraza na prihodnji obravnavi, kjer bodo zaslislane tudi še nadaljnje priče, med njimi g. ing. Valentin Maierhofer in vladni svetnik g. dr. Wolfgang Mayrhofer o nekih „proti-državnih“ izjavah tov. Grosa Šimna, ki da je kot znan „Titokomunist“ bil prej izvoljen celo v občino in je kot znan dober gospodar postal celo „Gaubmann“ v svoji občini in še svetnik okrajne kmečke zbornice. Poleg zaslivanja nadaljnjih prič pa bodo na predlog dr. Mayerja obravnavali tudi še statut DF, ki je „tako nevaren“, da ga je potrdila celo skoraj popolnoma pod vplivom OVP stoječa koroška varnostna direkcija.

Desettisoč kilometrov z motornim kolesom

Dva dunajska študenta, Edvarda Edlitzbergerja in Norberta Witaseka, so minulo soboto na Dunaju navdušeno sprejeli, ko sta se vrnila po 19 mesečni vožnji z motornim kolesom znamke »Horex«, ki sta jo opravila po velikem delu sveta. Prepotovala sta 52.000 kilometrov po Aziji in Ameriki in tudi na področjih, ki jih doslej še nihče ni prevozil. Februarja preteklega leta sta se dvignila na Dunaju in sta se vozila skozi Jugoslavijo in Grčijo ter sta v Turčiji prispela na azijska tla. Nato sta se podala preko Sirije, Libana, Iraka, Perzije, Afganistana in Indije na otok Ceylon, kjer ju je sprejel mini-

strski predsednik. Nadaljevala sta pot čez Singapur, Hongkong in Formoso, dalje skozi Japonsko in prispela celo v Korejo, odkoder sta z ladjo odpotovala v Ameriko. Močan vtis je na njiju napravila razlika med doživetji v Aziji in modernim ameriškim svetom v Kanadi in Združenih državah. Preko Anglije, Belgije in Holandske sta prispela v Nemčijo. V Homburgu, kjer se nahaja tvornica Horex-motornih koles, ju je sprejel župan nad vse prisrčno. Od tam sta nastopila pot domov na Dunaj. Seboj sta prinesla mnogo fotografskih posnetkov in množino filmskega gradiva, kar bosta uporabila za predavanja in za film.

Na Dunaju razsaja gripa

Poročila pravijo, da je na Dunaju skoraj vsak deseti človek obolen na gripi. Zdravniki sicer zagotavljajo, da je bolezen na splošno prizanesljiva. Številne pojave gripe pripisujejo meglenu novembrskemu vremenu. Nadalje ugotavljajo raziskovalci te bolezni, da potekajo obolenja na gripi več let zaporedoma brez težjih posledic, spet pa se razpase v

nevarno epidemijo z mnogimi smrtnimi primeri. Vsekakor pa je gripa pri starejših ljudeh lahko opasnejša.

V Nižji Avstriji so minuli teden prijavi 29 novih primerov otroške ohromelosti. V okraju Zwettl je zbolelo osem in v okraju Bruck ob Leithi pet ljudi za otroško ohromelostjo. V ostalih okrajih javljajo po eno ali dvojico novih obolenj.

Šestnajstletni deklici izvedli roparski napad

V Gradcu se je primeril edinstven primer roparskega napada. Izvedli sta ga minuli torek dopoldne dve šestnajstletni deklici na 77 letno trgovko Johanno Schüsserl, pri čemer je stara žena utrpela, znatne poškodbe. Obe mladoletni sta gojenki nekega samostanskega vzgojnega zavoda. Na predvečer roparskega napada sta iz zavoda pobegnili ter sta se vso noč klatili po mestu. Med tem sta sklenili koga izropati, da bi si preskrbeli denar za potovanje v inozemstvo.

Kakor sta se domenili, je ena izmed mladoletnih, Marieliese S., šla v trgovino

imenovane trgovke ter se je vedla kot bi hotela nakupovati citrone. Čim pa je trgovka stopila na nek stolček, ji je mladenka zadala udarec s pestjo, da je žena strmoglavila ter se poškodovala na obrazu in glavi. Napadalka je hotela nato izprazniti blagajno, vendar je trgovka kljub poškodbam tako glasno klicala na pomoč, da se je roparica zbalala in pobegnila. Bežeče deklice je na cesti zadržal neki pekarski vajenec. Njena prijateljica, Marija R., ki je stala na straži, se je previdno umaknila in je prvi dan še niso mogli izslediti.

V minulem tednu manj prometnih nesreč, toda več mrtvih

Na celotnem avstrijskem ozemlju se je minuli teden primerilo 859 prometnih nesreč, pri katerih je bilo 608 oseb poškodovanih, 26 pa jih je poškodbam podleglo. V 40 primerih nezgod so vozniki pobegnili, v 43 primerih pa so ugotovili kot vzrok nesreče pijanost voznika. Na Koroškem je bilo v istem času 79 prometnih nesreč. Poškodovanih je bilo 62 oseb, 4 pa mrtve.

Kdaj bodo božične počitnice?

Ministrstvo za prosveto je obvestilo vse šolske oblasti, da bodo božične počitnice na srednjih šolah in tem enakovrednih učnih zavodih od vključno 24. decembra 1954 do vključno 3. januarja 1955. Za učence, ki ne stanujejo v krajih šol, je treba popoldne dne 23. decembra urediti čas odpotovanja tako, da bodo lahko dosegli svoj domači kraj še isti dan. Če je za dosego tega cilja potrebno tudi že dopoldne, lahko ravnatelji oprostitijo učence od dopoldanskega pouka.

RADIO CELOVEC

Dnevne oddaje razen ob sobotah in nedeljah: 6.00 Glasbeni pozdrav — 9.00 Pozdrav nate — 10.00 Roman za ženo — 10.15 Šolska oddaja — 10.45 Mali koncert — 11.00 Šolska oddaja — 11.45 Za podeželsko ljudstvo — 12.00 Opoldanski koncert — 13.55 Slovenska oddaja — 14.25 Specialno za Vas — 15.00 Šolska oddaja — 17.30 Popoldanski koncert.

Poročila dnevno: 5.49, 6.45, 7.45, 12.30, 16.45, 19.45, 22.00 00.00.

Sobota, 13. november:

9.00 Od pesmi do pesmi — od srca do srca — 10.00 Šolska oddaja — 11.00 Za dobro voljo — 12.02 Pestro namešano — 15.35 Domači zvoki — 16.20 Kakor se vam dopade — 18.05 Iz parlamenta — 18.30 Za veseli konec tedna — 20.00 Tedenska indiskretnost.

Nedelja, 14. november:

7.25 S pesmijo pozdravljamo in voščimo — 8.10 Tudi lepota umre — 10.00 Maša — 11.05 Nedeljski feljton — 11.30 Smejoči radiočasopis — 14.00 Nogometna tekma Avstrija—Madžarska — 14.45 Pozdrav nate — 17.45 Ključemo mladino — 19.20 Schubertove pesmi — 20.15 Predvsem vedro.

Ponedeljek, 15. november:

10.15 Šolska oddaja — 13.55 Slov. poročila. Za našo vas — 14.25 Specialno za vas — 16.30 Sangviniški kvartet — 18.00 Radio-nasveti — 18.45 Slovenske umetne pesmi — 20.05 Peljemo se s potovalnim uradom.

RADIO PROGRAM

Torek, 16. november:

13.55 Slov. poročila. Zdravniški vedež. Kulturne vesti — 18.30 Agrarno-politični pregled — 19.15 Velika šansa — 19.50 Strauss-ova opera — 22.30 Glasba ob pozni uri.

Sreda, 17. november:

8.45 Iz ženskega sveta — 14.00 K'k je bou in k'k je še kej — 15.45 Otroška ura — 18.45 Slovenske narodne — 19.15 Dober večer, dragi poslušalci — 20.00 Potniško letalo nad severnim tečajem.

Četrtek, 18. november:

13.55 Slov. poročila. Razvojne črte slovenske proze — 15.45 Mladinski studio — 16.30 Ritmične gosli — 18.30 Oddaja UNESKO — 19.30 Philips-revija — 20.05 Pri nas doma — 21.00 Daljnji vzhod se približuje.

Petek, 19. november:

8.45 Za dom — 13.55 Slov. poročila. Za naše male poslušalce — 15.45 Otroška ura — 17.25 En teden deželne politike — 18.45 Slovenske polke in valčki — 19.15 Zgrabi srečo — 20.05 Prica ki zna govoriti — 21.20 Glasba iz vsega sveta.

RADIO LJUBLJANA

Dnevne oddaje (razen ob nedeljah): 5.00 Dobro jutro, dragi poslušalci! — 7.30 Gospodinjski nasveti — 11.00 Radijski koledar — 12.00 Kmetijski nasveti — 12.45 Zabavna

PO ŠIRNEM SVETU

Dunaj. — Včeraj se je na Dunaju začel letošnji zvezni kongres avstrijske socialistične stranke. Pred tem je bila v ponedeljek in torek centralna konferenca socialističnih žena, ki je vsako leto pred kongresom stranke.

Washington. — Ameriško zunanje ministrstvo javlja, da se je minulo nedeljo spet enkrat dogodil letalski incident na Daljnem vzhodu. Dva sovjetska lovca sta napadla in sestrelila ameriško izvidniško letalo nad japonskim otokom Hokaido. Na takojšnji ameriški protest so trdili v Moskvi, da je ameriško letalo kršilo sovjetski zračni prostor.

Bled. — Letos je bilo na Bledu nekaj nad 36.000 letoviščarjev. Med temi je bilo več ko 17.000 tujcev, predvsem Holandcev, Angležev, Nemcev, Belgijcev in Dancev.

20 minut z veselimi godci — 14.00 Za mlade pevce in godce — 18.00 Kulturni pregled — 18.30 Športni tednik — 20.10 Filmske melodije.

Sreda, 17. november:

6.35 Valčki in polke — 11.45 S pesmijo po naši deželi — 13.15 Za vsakogar nekaj — 18.00 Ljudje med seboj — 18.30 Radijska univerza — 20.00 Operni odlomki.

Četrtek, 18. november:

11.15 Za pionirje — 12.10 Igra godba na pihala — 15.45 Operetna glasba — 18.00 Okno v svet — 18.10 Pesem skozi stoletja — 18.30 Modni kotichek — 18.40 Slovenske narodne pesmi — 20.15 Četrtekov večer domačih pesmi in napevov — 21.00 Literarni večer.

Petek, 19. november:

6.35 Venček koroških pesmi — 12.10 Slovenske narodne pesmi — 13.00 Na straži — 14.00 Za pionirje — 18.00 Družinski pogovori — 18.45 15 minut z Avgustom Stankom — 20.00 Tedenski zunanje-politični pregled — 21.00 O morju in pomorščakih.

Izdajatelj, lastnik in založnik lista: Dr. Franc Petek, Velikovec. Uredništvo in uprava: Celovec, Gasometergasse 10. Telefon 56-24. Za vsebino odgovarja: Rado Janežič. — Tiska: Založniška in tiskarska družba z o. j. Drava, Celovec. — Dopisi naj se pošiljajo na naslov Klagenfurt, 2. Postschließfach 17.

Torek, 16. november: 6.35 Pisan spored slovenskih narodnih pesmi — 11.15 Čicibanom dober dan — 12.10